

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugosla-
viji 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

SLOVENECEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
a pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen pondeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nevrnjeni
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2050, upravnštva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cerkveni
račun: Ljubljana štev. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Kulturno-bojne tendence v francoski krizi

(Od našega stalnega poročevalca.)

Paris, dne 6. novembra.

Ko se je pred tedni novi finančni zakon objavil in razdelil med poslance, so katoliški krogi v resnici pričakovali, da bosta sedaj že razpita člena 70 in 71 tudi pravno zblizala cerkev in državo, kakor so ju povojna leta že zblizala dejansko. Pričakovalo se je, da bodo dobile cerkve povrnjene vsaj ostanke onega milijardnega premoženja, ki jim je bilo odvzeto v dobi kulturnega boja, ter da bodo smeli katoliški redovniki, ki so storili svojo domoljubno delovnost v svetovni vojni, zopet priti nazaj, ter živeti svobodno na svobodnih tleh rešene domovine.

Sicer se je čutilo, da tega koraka ni inspiriralo navdušenje za katoliško vero in za njene predstavnike, nego zunanepolitični interesi na eni strani, na drugi pa morebiti tudi ta iskren čut za pravičnost, ki karakterizira ministrskega predsednika.

Če so se kje pojavile te misli ter vzbujale upe, potem je pretečeni teden dal dosti gradiva za resne pomisleke. Zdelo bi se bilo čudno, da bi levičarske stranke sedaj, ko je država rešena vdrugič pred finančno katastrofo, mirno sprejele ta pomirjevalni predlog ministrskega sveta, ter da bi ga ne izrabile za vehementen napad na vlado, češ, da pod krinko narodne unije hoče uničiti one svete principe, na katerih baje sloni po mnenju radikalnih socializmov, francoska demokracija.

Kritika je postala v radikalnih in socialističnih krogih tako ostra, da so se ministri, ki zastopajo v kabinetu levo stran narodne unije, ustrašili in povzročili izredno ministrsko sejo, na kateri se je vprašanje te tako blagoslovljenih in toliko prokletih členov finančnega zakona preračevalo. In javnost je doživela to čudo, da so levičarski ministri, ki so že dva meseca sodelovali pri izdelovanju finančnega zakona, podali izjavo, da so bili preslepljeni. Kako so torej imenovani člani prišli v besedilo. Herriot ni vedel nič o tem, Sarraut je bil v popolni nevednosti. Krivda je nazadnje padla na zunanega ministra, ki je v svoji preveliki ljubezni do francoskega ugleda v tujini zašel malo predaleč ter hotel prestiž Francije ščititi na škodo temeljnih principov radikalnega pojmovanja demokracije. Sklicati se je torej morala nova ministrska seja, na kateri se je nevednim gospodom raztolmačil pomen in namen teh revnih členov. Seveda ministri radikalnega prepričanja jih sedaj niso mogli sprejeti. Odkritje spomenika rajnemu, ter v miru in pozabljenosti počivajočemu Emilu Combe-u je dalo predsedniku radikalne stranke priložnost, da je nanovo iznesel doktrino radikalne demokracije in laične republike ter da je svojim ministrom v kabinetu zagrozil, da bo treba ali te člene izbrisati, ali pa zapustiti ministrstvo.

Optimisti so pričakovali, da bo večina vladnih ministrov vztrajala na prvotni redakciji členov ter na tem, da ostanejo v besedilu zakona. Govorilo se je obenem, da bo vlada glede tega vprašanja zahtevala zaupnico. V zadnjem proračunskem letu je vlada pustila zglasovati daleko manj pomembne zakone z grožnjo demisije. Zakaj bi pa tokrat ne, ko gre za življenske interese francoske kulture v tujini, kjer jo razširjajo misijonarji in francoski redovniki v šolah vseh stopenj? Tukaj, ko gre tudi za vidno zadoščenje onemu delu Francije, ki je v gospodarski krizi najbolj trdno stal ob strani vlade? Optimisti so se varali. Pritisk radikalne stranke in njih neoficijskih zaveznikov v socialistični struji, je zmajal vladni odpor in začelo se je mešetarenje. Predlagal se je nov tekst, novo besedilo, ki je bilo že bolj vodeno, nazadnje se je pa našla formula, ki menda nič ne greši proti demokratičnim dogmi, napisani od Emile Combe-a in ki na drugi strani vendar dovoljuje mali poklon priznanja misijonarjem, z nalogo, naj le po naprej delujejo izven mej svoje domovine. Prvotni tekst dovoljuje vsem redovom, ki se v tujini udeležujejo kot misijonarji, da odprejo svoje noviciate v domovini, ker se le s tem more nadomestiti misijonarsko osobje; prenovljeni tekst, adaptiran radikalni demokratični veri, je pa uničil ta splošni značaj in je dovolil samo imenoma označenim misijonskim redovom — ali jih bo pet ali devet še nihče ne ve — da morejo ustanoviti noviciate v Franciji, medtem ko se za druge dovoljenje pridržijo ter bo odvisno od posebne prošnje, na katero bo država odgovorila z zakonom. To se je zdelo radikalnim ministrom zadosti in

Korošec odgovori Savčiču

a Belgrad, 9. nov. (Tel. »Slov.«) Savčičeva akcija se bliža konkretnemu zaključku. Danes sta se sestala g. dr. Korošec in g. Davidović, da se skupno porazgovorita o stališču četverne koalicije nasproti KDK. Sedaj, ko se je g. dr. Korošec posvetoval z vsemi šefi vladnih strank, se bodo jutri ob 11 sestali g. dr. Korošec, g. Vukičević, g. Davidović in g. Spaho. Na tem sestanku bodo govorili o programu Savčičevem in stilizirali odgovor, ki ga bo v imenu četverne koalicije predal g. Savčiču g. dr. Korošec.

Težka nasprotja v HSS

KDK pred razidom

a Zagreb, 9. nov. (Tel. »Slov.«) Ponovno smo trdili, da je KDK v razsulu in da iščejo posamezne skupine te zveze novo orijentacijo. Značilno je, da zagrebški politiki ne zanikajo tega dejstva, da je odbita ostrina njihove borbe. Danes smo v stanu poročati na podlagi informacij, ki smo jih dobili prav iz radičevskih vrst, da je dosedanja bilanca brezupna, ne samo za celotno koalicijo, ampak tudi za Radičevu stranko. Ker je bila ta stranka osebno delo pokojnega Radiča, je s smrtjo voditelja izgubila program, cilj in vse. Vrenje, kdo naj bo bodoči strankin voditelj, se je občutilo po smrti. Trenutno je na dramatični višini. Gre za to, da se Predavec odžaga. Vršni se ljuti boj med Mačkom in med njim. Skupnih točk ni. Ker pa se ne ukloni ne eden ne drugi, bo prišlo do razcepa stranke. Tudi to je gotovo, da ne bo obračun ne za Predaveca ne za Mačka tako lahek, kakor je bil Radičev lahek z dr. Nikićem.

Sedaj je težko razčistiti medsebojne odnose vodstva KDK. — Nenaravno razmerje med Radičem in Pribičevićem so hrvatske množice razumele le, ker ga je zagovarjal Stjepan Radič. Sedaj se oglašajo odpor na vseh straneh.

Pravoslavna duhovščina iz Like je poslala Pribičeviću spomenico, v kateri zahteva novo orijentacijo. Pribičević naj se drži programa, na katerem je bil izvoljen, in pusti sedanje zveze. SDS je zgubila vse, na čemur je slonela. Vodstvo KDK najbolj skrbi absolutna apatija, ki je zavela na Hrvatskem in v Slavoniji. Težko gospodarsko stanje hrvatskega kmeta se je zelo poslabšalo po abstinenčni politiki in bojkotu. Kljub vsej intenzivnosti KDK in njenega časopisa hrvatski volivci ne marajo slišati ničesar več o kaki politiki.

Bilanca je torej sledeča: KDK je pred razidom, HSS pred razsulum, absolutna apatija med hrvatskimi volivci, težko gospodarsko stanje hrvatskih kmetov in zahteva, da Pribičević prekine zveze z radičevci.

a Zagreb, 9. nov. (Tel. »Slov.«) Kljub izjavam posameznih voditeljev KDK, da je v njihovih vrstah soglasje glede na politični položaj, se vendar vsak dan ponavljajo v listih KDK izjave odločnih činiteljev z najbolj si nasprotujočimi pogledi na politični položaj, predvsem na takto, ki bi jo naj vodila KDK. Pri velikem delu radičevcev je veliko nerazpoloženje proti Pribičeviću, proti neodvisnim zagrebškim listom, ki vsak dan prinašajo njegove izjave. Radičevci se boje, da bi Pribičević na ta način dosegel prevelik ugled med hrvatskimi masami.

sklenili so, da ponesejo te omiljene predloge pred svoj letni narodni kongres v Angers.

Radikalna stranka je kot taka mislila seveda drugače. Pri otvoritvi Combe-ovega spomenika je predsednik Dalladier jasno povedal, da hoče stranka doseči, da vlada pade in da se sestavi nova, v kateri naj bi bile zastopane samo stranke, ki so za laično demokracijo in republiko. Incident, ki je slavliti Combe-a sledil, je povzročil razburjeno polemiko ter nevoljo radikalne stranke le še povečal. Ni jim bilo toliko za to, če sta nos in brada na spomeniku strta, nego zato, da se »ohranijo čisti principi demokracije«. Razburjenje je doseglo svoj višek 4. novembra, ko je pripravljala komisija radikaln. kongresa v cirkusu v Angersu z majhno večino sklenila, da ministri radikalnega kova, tudi za novi povodeneli tekst teh členov 70 in 71 ne smejo glasovati. Oni hočejo vladno krizo, da se reši demokracija in republika pred reakcijo.

Herriot se je posrečilo, in to vsled njegovega izvanrednega govorniškega daru, prepričati ogorčene kongresiste, da bi kriza ne bila na pravem mestu in da je zadosti, če se zadovolji kongres z manjšim masakrom. Vlada naj ostane, člani naj pa gredo. Kongres nima nič proti misijonarjem. Oni dobro delajo. Kongres noče dati povoda kritikom, da bi mogli očitati stranki, ki čuva republiko, da nima

Značilno je, da te izjave prinašata »Jutarnji list« in »Novosti«. »Narodni val« in »Hrvat« ki sta v službi radičevcev in federalistov, jih niti ne omenjata.

Radi velike publicitete, ki jo dajejo ti listi Pribičeviću, se čisto pripeti, da »Hrvat« in »Narodni val« ta dva lista ostro napadata. Poleg teh diferenc je opaziti tudi velike razlike pri volilnih osebnostih KDK. Z nezaupanjem spremljajo delovanje drug drugega. Tako se med federalisti polaga veliko važnost na Trumbičevo potovanje v inozemstvo. Pribičević pa izjavlja med svojimi prijatelji in časnikarjem, da je Trumbičevo potovanje brezpomembno in da KDK Trumbiča sploh ni poslala v inozemstvo in da Pribičević niti ni vedel za to. Med radičevci in federalisti se pojavlja veliko nezadovoljstvo, ker se Pribičević vsak trenutek prizadeva, da bi se približal uradnim belgrajskim činiteljem. Po Svetislavu Popoviću se prizadeva, da Savčič razčisti položaj, po katerem bi mogli priti samostojni demokrati na površje in se tako rešiti opozicije. Ko je te dni ob ostavki romunske vlade prišla vest, da bi imel sestaviti vlado Maniu, je Pribičević izjavil, da bi imela tudi belgrajska koalicija odstopiti in prepustiti upravo KDK.

Hujkanje in provke - argumenti

Kot odgovor na to Pribičevićevo izjavo je izšlo v »Narodnem valu« veliko poročilo organizacije HSS na Pantovčaku v Zagrebu, na katerem sta govorila dr. Pernar in oblastni poslanec Ipsa. O tem sestanku prinaša »Narodni val«, da belgrajski Srbijanci ne morejo Hrvatov zadovoljiti. Minimum naših zahtev je svobodna Hrvatska. Naglasil je, da je 20. junij prekinil vse zveze med Zagrebom in Belgradom. Okrajni glavarji v naši državi so robijaši (kaznjenci), orožniki pa so haramije (rokovnjači). »Na čelu orožnikov je znani haramija, kraljevski general Tomić.« O nettunskih konvencijah je Pernar dejal, da so se sprejele radi tega, ker se je naša država hotela zavarovati pred Italijo, da ne bi ta postavila vprašanje vzporednosti črnogorske države pred mednarodni forum, na čemer da se je delalo o mednarodnih krogih. Hrvatski narod ima po mednarodnih principih pravico zapreti svoje žepce. Narod pa po teh principih ne gre v vojsko. Kakor se vidi, se Pernar prizadeva, da bi odstranil vsako možnost stika med vladnimi krogi in KDK in tako onemogočil Pribičeviću odmik. Znano je, da je Pernar eksponent najradikalnejše struje med radičevci, ki ji pripada Maček, on pa se radi svojega položaja v stranki toliko ne eksponira.

smisla za patrijotično delo misijonarjev med divjaki in po Kitajski. Tega ne. Kongres pa si hoče pridržati pravico, da daje odlikovanje svojega priznanja, komur on hoče. Kaj pa, če bi na podlagi teh reakcionarnih členov jezuitje prišli trumoma nazaj v deželo ter nared duševno zasužnjili!

Na podlagi tega se je dne 5. novembra v cirkusu v Angersu — kongres zboruje v mestnem cirkusu — z malo večino sklenilo, da se naloži poslancem in ministrom program, v katerem se zahteva:

1. Členi 70, 71, 71 bis, se morajo odstraniti iz finančnega zakona.
 2. Kongres zahteva enotno šolo, to se pravi, da mora država abolirati vse privatne šole, vsaj na neposreden način.
 3. Višji davek na dohodnino in na dedščine.
 4. Znižanje izdatkov za vojno in morinarico.
 5. Vprašanje nemških plačil za reparacije se mora definitivno rešiti enkrat za vseh.
 6. Sindikalne pravice se morajo brez vsakega pridržka priznati uradništvu.
- Vsak pazljiv čitatelj teh zahtev ve, da vsaj v štirih točkah diametralno nasprotuje idejam, ki jih zastopa ministrski predsednik. Čeravno bi on nemara brez prevelike žalosti sprejel poraz v prvi, ter žrtvoval misijonarje

Seja Narodne skupščine

22 milijonsko posojilo sprejeto

a Belgrad, 9. nov. (Tel. »Slov.«) Danes je narodna skupščina intenzivno delala na odobritvi 22 milijonskega dolarskega posojila. Seji je predsedoval Mihajlovič. Po prečitaniu zapisnika, ki ga je skupščina sprejela, je javil, da je dovolil poslancu Petejanu petdnevni dopust radi nujnih poslov. Politični krogi pravijo, da je Petejan šel na dopust, da bi se izognil glasovanju.

Ministri so nato odgovarjali na razne interpelacije, nakar je minister Subotić zahteval nujnost za zakon o sodnih taksah. Lazič (zemlj.) je temu nasprotoval in dejal, da je treba o tem zakonu obširne razprave. (>To je potrebno za kmeta, to zavlačevanje,« je zaklical Behmen.) Nujnost se je sprejela. Izvolil se je tozadeven odbor. Od Jugoslovanskega kluba sta v njem Pušenjak in Hodžar.

Lazič je predlagal demagoški predlog o javnih delih, ki ga je večina zavrnila. Nato je narodna skupščina prešla na dnevni red. — Tajnik finančnega odbora Pušenjak je podal poročilo. Nato je finančni minister Subotić narodni skupščini poročal o koristi tega posojila. Podčrtal je, da je bilo to posojilo sklenjeno pod zelo ugodnimi pogoji. Osvetlil je vse točke pogodbe s STAB-om in pojasnil, v kake svrhe se bo posojilo porabilo. Skupščino je prosil, da predlog o posojilu v načelu in podrobnostih sprejme.

Nato je govoril o posojilu Voja Lazič (zemljor.), ki ni imel pravega pojma o celi stvari, kar se je iz njegovega govora razvidelo. V imenu zemljoradnikov je prečital izjavo, v kateri zavračajo zemljoradniki posojilo.

Miloje Jovanović (dem.) je prosil za pojasnilo o posameznih točkah. Ostro je napadel KDK, ki daje defetistične izjave, da posojila ne bo priznala. Danes je jasno vsem, da je defetistična in izdajalska akcija KDK že zlomljena in da smo posojilo dobili. Ker je posojilo v veliki meri namenjeno za pokritje terjatev po čl. 65 proračuna, moramo pohvaliti vlado, da je vprašanje resno vzela in rešila ugled države. Posojilo lahko imenujemo konsolidacijsko posojilo. Obresti posojila so ugodne. Demokrati bodo iz teh razlogov glasovali za posojilo.

Finančni minister je odgovoril Laziču. Dejal je, da je posojilo najugodnejše, kar smo jih mogli skleniti. Mogli bi dobiti večje posojilo, ne samo 22, ampak 35 milijonov in pod pogoji, ki so jih sprejele mnoge evropske države. Na Jovanovićevo opombo omenja, da se bo poraba posojila izvršila v sporazumu s finančnim odborom. Noben strah ni potreben, da bi šlo posojilo za nepravde stvari.

Skupščinski tajnik Bedjanič je izvršil poimensko klicanje poslancev. Za posojilo je glasovalo 169 poslancev, proti eden (Nastas Petrovič). Zemljoradniki so poslali izjavo in se odrekli glasovanju. Pri glasovanju v podrobnostih je bil rezultat isti. Predsednik Mihajlovič je pozval odbor za zakon o taksah, da se čimprej konstituirajo. Nato je sejo zaključil. Prihodnja seja se vrši jutri ob 10.

na oltar narodne unije, ne bo dopustil, da bi mu preobrnil temeljni princip njegovih proračunskih dohodkov, ali da bi posegli vmes v vprašanje vojnih izdatkov in mu diktiral: popolnoma njemu nasprotno smeri v rešitvi problema nemških reparacij. Kako naj Poincaré devoli, da se državni uradniki sindikalizirajo, ter se zavežejo, da bodo pokorni svoji sindikalni organizaciji v prvi vrsti in, če treba, v opoziciji z uradniškim zakonom?

Ta program, ki ga je sprejel kongres v Angersu, je vzel za »Leit-motiv« boj za »laično vest« in za laično demokracijo, a porabil je ta, danes že zastareli suknjič, da napade vlado na celi fronti, ter ji pošlje ultimatum, da se naj v bodoče ravna po pontifikacijah radikalno socialistične zajednice, ali pa da naj gre in prepusti usodo republike pravi varuhom.

Členi 70, 71 in 71 bis so bili samo povod. Vlada je bila vse premehekuzna, »ko so se v njo zakadili radikalni listi. Apetit pride šele pri mizi. Ko so v tem pogledu tako hitro in tako briljantno vklonili vlado ter si v teku enega tedna izvojevali besedilo, ki je fundamentalno različno od prvega ter se v bistvu čisto nič ne razlikuje od Combe-ovih z konov, potem ni čudno, če je kongres v Angersu šel še dalje ter stavil mnogo hujše zahteve.

Radičevski računi

Ze parkrat je »Slovenec« opozoril na nekatere pojave iz vrst KDK, ki jasno dokazujejo, da se člani KDK ne razlikujejo samo po taktiki, temveč tudi po programu. Gododki zadnjih dni so znova potrdili, da v KDK ni enodušnosti. Svoječasno smo že opozorili na izjavo, ki jo je dal svojim pristajšem dr. Krizman. Povedali smo tudi, da ni dr. Grisogono v Splitu nič kaj zadovoljen z delom KDK. Opozorili smo dalje na pisavo »Hrvata«, ki ne izpusti nobene prilike, da se ne bi obregnil ob g. Pribičevića. V zadnjem času pa je začel divje napadati g. Pribičevića tudi »Hrvatski borac«, ki je nekako bojno glasilo radičevcev. »Hrvatski borac« prinaša namreč strahovito obtožbo g. Mate Drinkovića, da je Pribičević zahteval neumisljeno preganjanje hrvatskih kmetov. Znan je tudi nastop g. Grisogona, ki je obtožil neke radičevske kroge, da se bratijo celo s Horthyjem in Mussolinijem. G. Krizman pravi sicer v svojem intervjuu »Novostim«, da je on s KDK, kljub temu pa ni demantiral naše informacije, da je namreč dejal svojim varaždinskim prijateljem, da je akcija KDK brezuspešna in da bi zato bilo potrebno izpremeniti taktiko.

Radičevski poslanci, zlasti pa vodstvo stranke, jasno vidijo, da samostaleci ne morejo iti v vseh zahtevah skupaj z njimi. Oni vedo, da so samostojni demokrati trenutno z njimi samo zato, ker so že dolgo v opoziciji in jim sploh nič drugega ne preostaja. Radičevci pa se zavedajo, da bi samostaleci prav radi zamenjali svoje opozicijsko vladno stališče. Zato skušajo ustvariti radičevci tako situacijo, da jih sam. demokrati sploh ne bi mogli zapustiti. Zato ne postavljajo uradno nobenih zahtev, temveč samo postavljajo od trenutka do trenutka taka gesla, da je sploh vsak stik med Zagrebom in Belgradom nemogoč. V času, ko skuša najti g. Savčić kontakt med opozicijo in vlado, dajejo Maček, Krnjevič in Predavec take izjave, ki bi morale, če bi pri njih vztrajali, za vedno preprečiti vsako rešitev naše politične krize.

Vaš dopisnik je informiran, da so v zadnjih dneh sam. demokrati pritiskali na g. Savčića, da na vsak način nadaljuje s svojo akcijo, ker ne morejo vzdržati sedanjih pozicij. To je zvedel g. Predavec in zato izjavlja v Sv. Ivanu Zelina, da ne bo nikdar stopila kmetiska noga v belgradski parlament, dr. Krnjevič pa izjavlja v Dubrovniku, da more biti med Hrvatsko in Srbijo samo personalna unija. Dočim pa g. Krnjevič vendar še dopušča, da bi se moglo dogovoriti glede skupnih mej bodočih konfederacij ali še točneje svobodnih in neodvisnih držav, ki bi bile zvezane po istem kralju, izključuje g. Predavec, ki je znan kot borben in nepopustljiv človek, vsako parlamentarno rešitev spora in zahteva od naroda pristanek za drugačno rešitev, s čemur očitno aludira na revolucijo.

Motil pa bi se, kdor bi mislil, da je to prepričanje radičevcev ali celo g. Predaveca, ki se sicer silno rad prikazuje svojim pristajšem na tako borben način. Imel sem te dni priliko, da sem iz popolnoma zanesljive strani zvedel neko zelo karakteristično dejstvo. Po plenarni seji KDK v Zagrebški sabornici je imel najmočnejši krog radičevcev zelo zaupno sejo. Vsi navzoči so bili silno ogorčeni zaradi izjav dr. Grisogona in g. Ivančevića o jugoslovanskem vprašanju. Mnogi so celo zahtevali, da je treba popolnoma prelomiti s sam. demokrati, ker se ti niso izpremenili, temveč so ostali takšni, kakršni so bili za časa obznanja, ki jo je tedaj tudi g. Grisogono javno odobravala. Na seji pa so zmagali treznejši možje, ki so svetovali vsem tovarišem, da naj bodo v svojih izjavah čim najbolj radikalni in naj zahtevajo maksimum tega, kar bi bilo zaželeno, da bi tako prisilili sam. demokrate, da povedo, v čem oni pravzaprav zahtevajo spremembo današnjega sistema. Radičevci mislijo, da bi na ta način najlažje spoznali, če je KDK krepla tvorba ali pa le slučajna, ki je odvisna od današnje politične situacije. Na drugi strani so naglašali, da se mora postaviti čim bolj maksimalen program in čim bolj dalekosežne zahteve, da bi se na ta način prisililo srbijanske stranke, da pristanejo vsaj na radičevski minimalni program. Tako treba tudi tolmačiti izjave g. Predaveca in Krnjeviča. Toda kdo jamči, da ostanejo oni tudi gospodarji situacije, ko nastopajo s tako nevarnimi frazami.

Mogel je St. Radič tudi vsak dan menjati sukno, ker je užival neomejeno zaupanje širokih slojev, tega zaupanja pa nimajo gg. Maček, Predavec, Krnjevič. Računi teh bi mogli poleg velike škode hrvatskemu narodu prinesiti tudi njim samim samo velika razočaranja. Politika zaslepljevanja more dati le hipne uspehe, trajno pa se ne more vzdržati. Odgovorni faktorji v naši državi bi morali poskrbeti, da bi bilo za vedno nemogoče tako zaslepljevanje naroda in kdor bi to izvedel, bi bil najbolj zaslužen človek za državo in za kmeti narod.

Izjava dr. Korošca

Belgrad, 9. nov. (Tel. »Slov.«) Predsednik vlade g. dr. Korošec je dal časnikarjem nekaj pojasnil o zagrebškem incidentu. O komunističnih demonstracijah je dejal, da so se vršile kot proslava 11 letnice ruske revolucije. Nimamo podatkov, da bi bile te demonstracije kaka posebna komunistična revolta. Glede reorganizacije komunistične stranke je državnim oblastem dobro znana vsaka sprememba v organizaciji te stranke. Več ne morem povedati. O zakonu o zaščiti države je dejal, da velja povsod za vse državljane brez razlike, enako za vse tiste, ki gredo proti predpisom. Izjemnega postopanja ne bo. Na vprašanje, ali so se drugod pripravljale komunistične demonstracije, je dejal, da je državna oblast dobro poučena o vsem, kar se je pripetilo ob proslavi prevrata na Ruskem, in da so se povsod storili potrebni ukrepi za vse slučaje.

Maniu sestavlja vlado

v Bukarešt, 9. nov. (Tel. »Slov.«) Titulescu je danes odklonil mandat za sestavo koncentracijske vlade in se smatra, da bo sedaj Maniu dobil nalog, da sestavi vlado z narodnokrmetsko stranko. Titulescu je v svojih razgovorih z voditelji strank stavil dve vprašanji: 1. Ali so pripravljeni, poslali v vlado, ki bi jo on sestavil, svoje ljudi, in ga s tem podpirati; taka vlada bi imela s sedanjo zbornico doprinesiti zunanje posojilo in stabilizacijo leja. To vprašanje je Maniu zanikal, dočim so mu Bratianu, Avarescu, Jorga in dr. Lupu pritrdili. — 2. Ali bi podpirali vlado, ki bi razpustila parlament in razpisala nove volitve, med tem pa pogajanja za posojilo končala in pripravila zakone o stabilizaciji, pri čemer bi se stranke brez ozira na izid volitev morale obvezati, da bodo ratificirale oba zakona. To vprašanje pa je odklonil Bratianu, dočim so druge štiri stranke pristale na to.

V ostalem se smatra, da bo Maniu, ki je bil pozvan k regentskemu svetu za četrto uro popoldne, še danes sestavil svoj kabinet. Navaja se že sedaj naslednja lista: predsednik in notranje zadeve Maniu, zunanje zadeve dr. Vajda Vojvod, finance Mihael Popović, trgovina in industrija Magearu, pravosodno Junyan, promet Demetriu Joanicescu, prosveta prof. Mironescu, umetnost Sever Bocu, poljedelstvo Michalache. Ime vojnega ministra še ni znano, ker je odvisno od želja regentskega sveta. Titulescu je odklonil prošnjo Mania in regentskega sveta, da bi vstopil v kabinet Maniu kot zunanji minister, češ da kot londonski poslanik lahko več koristi državi. Danes so bile v Bukarešti poulične demonstracije za kabinet Mania.

v Bukarešt, 9. nov. (Tel. »Slov.«) Ze v zgodnjih popoldanskih urah se je zbrala pred kraljevo palačo ogromna množica ljudi, ki je pričakovala prihod Mania. Maniu je prišel peš ob štirih popoldne in je hotel priti v palačo neopazeno, vendar pa so ga spoznali in živahno pozdravljali. Avdijence je trajala do šestih popoldne in ko je Maniu zapustil palačo, je izjavil množici, da mu je poverjena sestava vlade. Množica je prirejala Maniu živahne ovacije in ga spremljala do kluba narodnokrmetske stranke, kjer je imel Maniu kratek nagovor, v katerem je opominjal k redu in miru. Potem je odšel v svoje stanovanje, kjer je bila seja upravnega odbora narodnokrmetske stranke. Maniu je izjavil zastopnikom listov, da mu je regentski svet poveril sestavo homogenega kabineta narodnokrmetske stranke. Jutri ob 11.30 bo predložil regentskemu svetu v podpis listo svoje vlade. Maniu je rekel: »Narodna demokracija je zmaga in regentom smo lahko hvaležni, ker so svoja ušesa položili na srce naroda in slišali njegov glas.«

Mandat g. Poincaréa

v Pariz, 9. nov. (Tel. »Slov.«) Zdi se, da je »narodno edinstvo« končno odpravljeno, ker je včeraj Marinova skupina na nekem shodu grozila parlamentu s silo, če ne bi prišel zopet Poincaré na površje, in je nato vsa radikalna stranka odklonila vsako sodelovanje z Marinovo skupino ter sprejela minimalni program iz Angersa. Celot Poincaréjev organ »Echo de Paris« smatra sedaj »narodno edinstvo« za neprimerno kot podlago za sestavo vlade. Kljub temu bo najbrže predsednik republike najprej poveril naloge za sestavo vlade Poincaréju, ki pa po današnjem položaju bržkone ne bi prodril s svojim starim programom. Kot drugi kandidat prihaja v poštev Briand, kateremu sta se že stavila na razpo-

lago Tardieu in kot finančni minister senator Cheron. V ostalem se tudi nameravana sestava republikanske koncentracije ne vrši brez težav. Radikalni socialisti skušajo pritegniti v vlado tudi socialiste, ki bodo prihodnje nedeljo v izvrševalnem odboru sklepali o tem, ali naj podpirajo republikansko vlado, dočim izjavljajo, da bi o direktni udeležbi v vladi mogli odločiti samo strankin zbor.

v Pariz, 9. nov. (Tel. »Slov.«) Danes popoldne je, kakor se je pričakovalo, res kot prvi dobil nalog za sestavo vlade Poincaré. Ko je zapuščal Elysee, je izjavil, da naloga še ni definitivno sprejel, temveč da se bo o njem najprej posvetoval s svojimi političnimi prijatelji.

Borba za predsednika v Avstriji

v Dunaj, 9. nov. (Tel. »Slov.«) V krogih narodnega sveta se čuje, da bodo socialni demokrati nastopili proti izpremembi ustave, katero je predlagala vlada v korist zopetne izvolitve sedanjega zveznega predsednika dr. Hainische. V tem primeru bi bil najbrže izvoljen za predsednika republike predsednik narodnega sveta Miklas. Kakor se čuje, bodo socialni demokrati odklonili tudi predlog, da bi se predsednik republike z direktnimi volitvami izvolil iz naroda, ker se bojijo, da se s tem pripravlja izvolitev sedanjega zveznega kanclerja dr. Seipla. — Sedanjemu predsedniku republike dr. Hainischu poteče 9. decembra že druga štiriletna doba. Ker ustava ne dovoljuje, da bi bila ista oseba izvoljena trikrat, so nameravali predložiti krščanski socialisti zakonski predlog za spremembo dotičnega člana ustave.

Propaganda za »Anschluss«

v Dunaj, 9. nov. (Tel. »Slov.«) Organizacija »Deutsch-Oesterreichischer Volksbund«, ki šteje 600.000 članov, je v posebni izdaji svojega lista objavila izjavo, v kateri opozarja na sklep začasne narodne skupščine z dne 12. nov. 1918, po katerem je Avstrija sestaven del nemške republike. To izjavo je podpisalo 700 voditeljev političnega, znanstvenega, gospodarskega in umetniškega življenja ter jo bodo v faksimilu izročili nemškemu državnemu predsedniku Hindenburgu in avstrijskemu zveznemu predsedniku dr. Hainischu.

O farncosko-italijanskem sporazumu.

v Rim, 9. nov. (Tel. »Slov.«) Poskus sporazuma med Francijo in Italijo se s strani italijanskih vladnih organov označuje kot prezdoden. Francija dosedaj ni pokazala, da bi šla na roko, kakor se želi. Mussolinijeva Italija se ne da odpraviti s skledo leče. Po členu 13 londonskega pakta ima Italija pravico, zahtevati od Francije kompenzacije v kolonijah, in zahteva tudi v Tunisu samo svoje pravice.

Vedno večja pustošenja Etne

v Milan, 9. nov. (Tel. »Slov.«) Tok lave v Etne prodira sedaj v štirih strujah proti morju. Ko je lava preplavila železnico, se je sedaj hirost prodirala, ki je znašala 20 m na uro, radi svojega 3 km širokega torja nekoliko zmanjšala, tako da bo dosegla morje, kamor ima še 2 in pol kilometra, šele jutri. Neposredno je sedaj ogrožen kraj Carabba, odkoder so iz tovarne testenin z največjo naglico odpeljali stroje. Dasi se trudijo številne vojaške čete, da bi lavo s prekopi napeljali v morje, je velika nevarnost, da bosta uničena tudi cvetoča krajja Giarre in Riposto. Tisoči radovednega občinstva ovirajo delo čet, ker se hočejo ljudje preveč približati lavi. Dosedaj je moralo okoli 5000 ljudi zapustiti svoja bivališča.

Za obnovo gospodarstva

Interpelacije predsednika Zbornice za T. O. I. g. Ivana Jelačina ml. na gg. resorne ministre na veliki konferenci vlade s predstavniki gospodarstva v Belgradu 7. t. m.

Tekom razprave na gornji konferenci je zbornični predsednik g. Ivan Jelačin ml. podal sledečo izjavo:

1. **Železniški promet** tudi v Sloveniji ne zadovoljava interesov, posebno ne izvoznikov lesa, katerim železnica ne dostavlja potrebno število vagonov. Tudi pri prevozu premoaga sled pomanjkanja vagonov trpi vsa ostala industrija Slovenije.

2. **Uvede naj se** lažja tarifa za vsa naša važna izvozna pristanišča po načelu refakcij za železnično vozno.

3. **Takoj naj se** pristopi k izgradbi železniškega trikotja (trikola) na postaji Zidani most, v katero svrhu je bila v tekočem proračunu predvidena večmilijunska vsota, ki pa bo zapadla, ako se pravočasno ne prične z delom.

4. **Država naj plača** svoje dolge upnikom za izvršena gradbena dela, pri katerih je znatno prizadel slovenski kapital pri obalnih gradbah v Dalmaciji in Primorju.

5. **Novi trošarinski zakon in zakon o finančiranju samouprav** naj se čim prej predložita Narodni skupščini, ker je v Sloveniji trošarinsko breme za trgovino in industrijo postalo že pretežko in povzroča karne posledice našemu gospodarstvu, tako da je ta zadeva postala neodložljiva. Neenakost oblastnih trošarin povzroča silno škodo legalni trgovini in v notranjosti države je dobilo tihotapstvo s trošarinskim blagom nepričakovan razmah.

6. **Prometni davek** je še vedno najbolj krivično breme za našo trgovino in industrijo, ki ga je treba takoj odpraviti. G. minister financ naj ugodi tej upravičeni zahtevi naših gospodarjev in event. najde kompenzacijo za državno blagajno v drugem pravičnejšem dohodu.

7. **Provedba sodnih izvršb** naj se v Srbiji iz rok občin ozir. policije prenese na sodnijo, ker prečanski upniki izloženih svojih terjatev v Srbiji ne morejo eksekvirati ali samo po več letih.

8. **Za naše poglavitne izvozne predmete** naj ministrstvo trgovine in industrije uveljavi poseben zakon o standardiziranju tipov blaga, da se tako konsolidira izvozna trgovina in inozemskemu kupcu zjamči solidna doba, kakor je slične dolebo uvedla v zadnjem času za svoj izvoz Italija.

9. **Državna smodnišnica v Kamniku** naj se premesti v notranjost države, da se s tem omogoči razvoj turizma in naselitev druge industrije v kamniškem okraju.

Na gornja izvajanja predsednika g. Jelačina ml. so prizadeti gg. resorni ministri dali zagotovilo, da bodo pristopili k izvedbi stavljenih predlogov in podvzeli vse potrebne korake, da se upravičeni željam slovenskih gospodarskih krogov čim prej ugodi.

Gosp. dr. Stojadinović, predsednik finančnega odbora in bivši finančni minister je s posebnim zadovoljstvom naglašal, da smatra predmetno konferenco v svoji sestavi članov kot prehodno nadomestilo za bodoči gospodarski svet, katerega oživotvoritev naj g. minister trgovine in industrije skuša pospešiti.

Uverjeni smo, da bo tudi slovenska gospodarska javnost z velikim zadovoljstvom pozdravila dejstvo, da je na pobudo predsednika vlade dr. Korošca in novega guvernerja Narodne banke g. Bajlonija naša vlada pokazala v razgovoru z najuglednejšimi vodniki našega gospodarstva vsa pripravljena resno pristopiti k sanaciji naših težkih gospodarskih razmer in tudi v prihodnje dati našim gospodarskim krogom priliko, da v sporazumu z resornimi ministri delujejo uspešno v započetem pravcu.

Morilec Obregona obsojen na smrt

v Newyork, 9. nov. (Tel. »Slov.«) Včeraj je bila objavljena razsodba proti morilcu Obregona Toralu, ki je obsojen na smrt z ustrelenjem, samostanska opalnja Conception pa kot »intelektualna povzročiteljica« na 20 let ječe, kar je najvišja kazen za ženske. Zagovorniki so vložili pritožbo pri najvišjem sodnem dvoru. Obsojenca sta razsodbo sprejela molče. Množica je na cesti prirejala demonstracije in nosila podobice z napisi: »Smrt morilcu Obregona!«. — S tem je končan proces, ki ga je framazonska vlada izkoristila, da bi opravičila svoje krvavo preganjanje katolikov. Dasiravno je sam atentator odločno izjavil, da ni imel sodelužencev in je tudi proces pokazal, da za to ni nobenih dokazov, je vendar meksikanska justica z razsodbo dokazala, na kaki višini stoji. Tudi take uprizorjene zarote ne bodo pred kulturnim svetom izbrisale krvavega madeža.

Iz časopisov

»Pravda« o dr. Korošču in Pribičeviću. V listku »Iz dana u dan« piše »Pravdin« feljtonist tako-le: »Kadarkoli prečitete neko izjavo g. Pribičevića, vidite, da se nikakor ne more sprijazniti s tem, da je g. Korošec predsednik vlade. Ostro ga napada, toda vse kaže, da se g. Korošec radi tega ne jezi mnogo. »Kdor izgublja, ta ima pravico jeziti se.« In gospod predsednik vlade prepušča gospodu šefu samostojnih demokratov, da ga napada, kolikor hoče... G. Pribičević opravlja to s precejšnjim uspehom; po vsej priliki pa se je že utrudil. Vse, kar si je mogel izmisliti proti g. Korošču, si je že izmislil. Pozdravil ga je s »popinome«, »popuzgerom« in »rimskim agentom« ter vsemi mogočimi drugimi izrazi. Sedaj je malo utihnil. Kakor vse kaže, se pripravlja za nove velike ofenzive. (Se je zgodilo. Op. ured.) Kajti to, kar »sedaj delajo, ni nič«. »To je samo streljanje v zatišju«... Gospodu predsedniku vlade pa nič ne manjka. Vodi nacionalno politiko in bori se proti defetistom. A v našem prestolnem mestu ni slabo. Gospod predsednik vlade je vrhu vsega simpatičen gospod, kar se nikjer ne taji.«

Novosadska vremenska napoved. Oblačno in deževno.

Dunajska vremenska napoved: Večinoma oblačno in deževno, nekoliko hladneje.

Ljubljanska oblasna skupščina

Včeraj ob 9. dopoldne je predsednik g. dr. Natlačen otvoril 2. sejo III. zasedanja. Predsednik je predložil, ki so jih vložili oblasni poslanci. Poslanec SLS so vložili sledeče predloge:

1. Posl. Erjavec in tov. a) glede zgraditve občinske ceste Mala Loka—Velika Loka Žalna—Mlačevo v sodnih okrajih Višnja gora in Ljubljanska okolica; b) glede preložitve in izboljšanja občinske ceste Trošine—Stara vas v občinah Polica in Grosuplje; c) glede graditve občinske ceste Breg—Male dole—Pungart—Dolenja vas—Temenica v okraju Višnja gora. 2. Posl. Uršič, Planina in tov. za zgradbo ceste iz Poljan preko Javorjev do vasi Praprotno v Selški dolini. 3. Posl. Deželak in tov. a) glede preložitve klanca na cesti Laško—Jurkloster; b) glede naprave kapnic in vodnjakov v vasi Turije, občina Dol pri Hrastniku, okraj Laško. 4. Posl. Umnik in tov. za oblasno podporo v svrhu izboljšanja in preložitve klanca na občinski poti Cerklje—Senturška gora v občini Cerklje pri Kranju. 5. Posl. Perme in tov. a) v zadevi zgraditve vodovoda za vasi Cikava—Paradišje in Podgorica; b) za ureditev vodnih odtočnih jam v dolini občine Račna; c) glede zgraditve vodovoda za vasi Velika in Mala Stara vas, občina Grosuplje. 6. Posl. dr. Česnik in tov. a) glede uvrstitve okrajne ceste Novo mesto—Dobova med deželne ceste I. reda; b) glede preložitve ali znižanja klanca pri Ruhnji vasi, občina Bela cerkev, okraj Novo mesto na okrajni cesti Novo mesto—Dobrava. 7. Posl. Pezdirc in tov. glede znižanja ali preložitve klanca med Gorenjo stržo in Sotesko pri Strmoljah na deželni cesti I. reda Straža—Žužemberk. 8. Posl. Planina, Uršič in tov. a) za pomoč in podporo prebivalcem podobne Davča v občini Sorica, ekspozitura Škofja Loka pri zgradbi občinske poti od Petrovega brda v Davču; b) za izvenredno podporo okrajnemu cestnemu odboru v Škofji Loki.

Nato je prišlo na dnevni red poročilo odseka za javna dela. Poročevalec Novak je poročal sledeče:

Da se oblasni odbor dobro zaveda važnosti komunikacij v oblasti za splošni napredek in gospodarski precvit naroda, dokazuje dejstvo, da imamo pred seboj številno predlogov, ki so zrela za izvršitev. Oblasni odbor predlaga, da se zgradijo deželne ceste II. vrste: Stara cerkev—Gorenje—Križ—Stari breg—Novi breg—Trnovec. Načrt je izdelal že bivši deželni odbor Kranjski. (Dolžina ceste 12 km.) Gradbeni stroški okrog 3.000.000 dinarjev. 2. Knežja lipa—Spodnji log. Načrti so bili izdelani že pred vojno. (Dolžina 3,47 km, gradbeni stroški 900.000 Din.) 3. Lazec—Novi Kot—Prezid z odcepkom pri Bajterberski dragi v smeri Stari Kot. Dolžina 11 km. Stroški 3.000.000 Din. 4. Mirna—Tihji boj—Sv. Križ. Cesta je bila v zgradbi že leta 1914, toda radi vojske jo bila dela ustavljena. Dolžina 6 km. Stroški 1.000.000 Din.

Oblasni odbor dalje predlaga, da se uvrsti občinska pot Razor—Podsmreka med deželne ceste II. vrste. Pri tem predlogu se je odsek za javna dela odločil, da se ta zadeva odloži na poznejši čas in da se bo o tem sklepalo skupno z drugimi vložnimi predlogi. To pa vsled tega, ker se še ni sklepalo o vseh zelo številno vložnih predlogih, temveč se bo sklepalo šele po predložitvi celotnega spiska vseh cestnih načrtov. Gre tudi za nekatere ceste, ki ne spadajo več med deželne ceste. Da nima oblast prevelikih stroškov, postaviti bi morala tudi še več cestarjev, bo oblast raje dajala večje podpore občinam za ceste, ki bodo izločene iz deželnih cest. Tak predlog je tudi že stavil okrajni cestni odbor v Škofji Loki.

Nadalje predlaga oblasni odbor, da se preloži deželna cesta II. vrste Draščiči—Repica. Dolžina 1500 m, stroški 300.000 do 400.000 Din. Dalje, da se preloži klanec na deželni cesti II. vrste 1. Kumpmetelj—Vrčice. 2. Metlika—Vejar—Božakovo. Dolžina 2000 m, stroški pol milijona dinarjev. 3. Slamna vas—Dadovica. Dolžina 1 km, stroški 250.000 dinarjev. 4. Štrekljavec—Luža. 5. Podzemelj—Čresnjavec—Krvavci vrh. Dolžina 1 km, stroški 250.000 Din. 6. Krvavci vrh—Lokvica. 7. V Gradacu pri kolodvoru. Dolžina 100 m, stroški 30.000 Din.

Dalje predlaga obl. odbor, da se zgradi dež. cesta II. vrste Črna—Kranjski rak do meje marib. oblasti. Dolžina 20 km. Ta cesta je zelo velike važnosti. Za zgradbo te ceste je napravil načrt že bivši deželni odbor kranjski, toda do zgradbe ni prišlo in sicer radi tega ne, ker je bivši deželni odbor štajerski v Gradcu to delo silno ožiral in sicer zato, da ne bi bivša dežela Kranjska prišla preveč v stik z bivšo kronovino štajersko. Ta cesta je pa silne važnosti v gospodarskem oziru, ker bo baš ta cesta odprla možnost za eksploatacijo velikih gozdnih kompleksov, ki so dosega že popolnoma neizkoriščani. S tem bo tudi dana možnost tamošnjemu prebivalstvu za velike dohodke. Ta cesta je velike važnosti tudi za turizmo in tujski promet. Če bomo naredili še nekaj ceste na Veliko planino, bo mogoče priti do 1500 m visoko z avtomobilom.

V debato so posegli Zupančič (SKS), Bukovec (SKS), Majer (SDS), Eppich (SLS), Peterlin (SLS), Nemanič (SLS), Tratnik (SLS), Erjavec (SLS).

Poslanec Peterlin je nastopil proti Zupančičevim ugovorom, da bi se ceste gradile v lastni režiji. Kočevsko prebivalstvo je radi prepovedi krošnjarstva brez zaslužka in bi se mu tako nudila zaposlitev.

Poslanec Erjavec je pravtako zavrnil Zupančičeve ugovore. Navedel je več primerov, da je bila graditev cest v lastni režiji neprimerno cenejša, kakor če bi se bila dela oddala podjetnikom. Poudarja, da dela že dolgo vrsto let kot cestni načelnik. Zato more o stvari govoriti.

Pri glasovanju so bili ti predlogi spre-

jeti soglasno, ker so tudi opozicionalni poslanci izjavili, da bodo glasovali za.

Nato je poročevalec Novak navajal predloge posameznih poslancev, ki jih odsek odstopa oblasnemu odboru v proučevanje.

K debati so se oglasili gg. Bukovec (SKS), Pipan (SKS), in kot kontragovornika, ostali govorniki Jarč (SLS), Erjavec (SLS) in Tomazin (SLS) in Česnik (SLS) pa so zagovarjali predloge.

GOVOR PROF. JARČA.

Na opazko gospoda poslanca Bukovca, da včeraj nisem bil navzoč pri seji odseka za javna dela, pripomnim, da je po fizikalnih zakonih absolutno nemogoče, da bi bil po edinec navzoč na več mestih naenkrat. Jaz sem se šele danes vrnil iz Belgrada, in je torej povsem jasno, da včeraj nisem mogel prisostvovati seji odseka za javna dela.

Kar se tiče omenjenih dveh cestnih prog, omenjam, da so interesi v zadevi poprave občinske poti Stranska vas—Pohance poslali vlogo na oblasni odbor. Mi smo to vlogo poslali na cestni odbor, toda ta je odgovoril, da še ni rešeno vprašanje, ali je ta cesta občinska ali zasebna. Med tem se je sprejela kot občinska cesta, in se bo v zadevi nadalje razpravljalo.

Glede občinske ceste Srednji Globodol—Gornji Globodol—Mišji travnik sem si zadevo dvakrat ogledal na licu mesta. Enkrat z gospodom poslancem Pevcem, enkrat pa z gospodom dr. Česnikom in gospod dr. Kulovcem. Konstatirati moram, da je polovica prebivalcev za tisti predlog, ki smo ga postavili mi, polovica pa proti. V Globodolski dolini so samo tri vasi. To je lepa dolinica, toda prebivalci teh vasi so si nasprotni. To nasprotno je šlo tako daleč, da so si zgradili celo dva gasilska doma. Prebivalci iz Gornjega Globodola, ki imajo svoj gasilni dom, so prebivalcem iz Dolnjega Globodola odnesli celo okna. Gospodu Bukovcu še enkrat ponavljam, da hoče polovica prebivalstva imeti to cesto izpeljano na Mirno peč, — druga polovica pa na Prečno, kar bi stalo mnogo več.

Dokler se prebivalstvo ne zjedini, toliko časa ne moremo za te ljudi nič storiti. Ako se pa enkrat zjedini, potem jim bo tudi podpora z naše strani zagotovljena.

Zato bi gospoda poslanca Bukovca prošil, naj svojim pristajem dopove, da naj pri tej popolnoma gospodarski zadevi ne iščejo kake hegemonistične ali amputaške politike, ampak naj pritrdijo predlogu oblasnega odbora, in potem naj bodo zagotovljeni, da se bo delo v kratkem izvršilo.

Predsednik dr. Marko Natlačen: Besedo ima gospod poslanec Erjavec.

Poslanec Tomazin je pojasnil, da je akcija za spojitev Škofjana na Dol k telefonu ali brzojavu, kateri predlog je stavil poslanec Zupančič, že stara. Pojasi, da je bil že sam na poštenem ravnanju, kjer se mu je odgovorilo, da se bo to storilo, čim bo proračunska možnost. Stvar je napredovala. Pritegniti je treba občine Ker pa niso vstavile v proračun tozadevnih sredstev, bo treba še nekoliko počakati.

Pri glasovanju je bil predlog odseka soglasno sprejet. Nato se je prišlo na dnevni red.

POROČILO ODSEKA ZA PROŠNJE IN PRITOŽBE.

V zadevi predloga resolucije poslanca dr. Puca, ing. Zupančiča in tov. o umorstvu narodnih poslancev 20. junija v Belgradu, naj gre skupščina preko tega predloga, ker je že oblasni odbor ukrenil vse, kar je bilo potrebno in primerno.

Poročevalec Tomazin je izjavil: Nič ne bom posegal v tiste dni 20. junija, ampak bom samo ugotovil, kar je oblasni odbor tozadevno storil. Naš oblasni odbor se je setal na žalno sejo in izrekel ob smrti voditelja hrvatskega naroda brzojavno sožalje oblasni skupščini v Zagrebu, ter Radičevi vdovi. Stori je še več. Ker je bil povabljen na pogreb, se je pogreba udeležil po svojem predsedniku, po oblasnem odborniku Milavcu in oblasnem poslancu Mazovcu. Še več. Oblasni odbor je dobil povabilo na žalno sejo na dan Radičevega pogreba, ki se je je udeležil. Nato je prejel od zagrebškega oblasnega odbora zahvalo. Na svojo sožalno brzojavko je dobil oblasni odbor zahvalo: Zagrebški oblasni odbor ljubljanskemu oblasnemu odboru, predsedniku dr. Natlačen v Ljubljani. Zagrebška samoupravna oblast se s tem najudanejšje zahvaljuje za izraze sožalja ob priliki smrti predsednika.

Ker je torej oblasni odbor storil vse, kar je storiti bilo mogoče, zato smo mnenja, da je predložena resolucija brezpomembna. Če bi o tej resoluciji razpravljali in jo jemali na znanje, se mi zdi, kakor da bi kdo hotel iti popoldne k maši, ki je bila dopoldne.

Predsednik dr. Natlačen: »Sedaj bomo glasovali. Debate po čl. 61 in 62 poslovnika ni.«

Predlog odseka namreč pravi, da naj gre skupščina preko resolucije brez debate. Po čl. 61 ima o takem predlogu besedo samo poročevalec in se o njem glasuje brez debate. Enako pravi tudi čl. 62, da se o predlogu glede prehoda na dnevni red glasuje takoj brez debate. Predsednik torej ni mogel v nasprotju s predlogom odseka, da gre skupščina preko resolucije na dnevni red, dati predlog v debato. Zato se je moralo najprej glasovati o tem, ali skupščina sprejme odsek predlog. Če ga skupščina sprejme, potem se debata ne vrši. Če bi pa predsednik pred glasovanjem dovolil debato, bi postal proti predlogu poročevalec. V odseku tudi manjšina ni o tej stvari nič debatirala.

Poslanec opozicije Puc, Zupančič, Bukovec so pričeli ugovarjati. Poslanec večine Mazovec, Podvinski so njihove ugovore energično zavračali.

Predsednik je odredil glasovanje in je bil predlog odseka z večino glasov sprejet.

Poslanec Puc se je javil k besedi, ki mu je pa predsednik ni mogel dati, ker o stvari ni bilo debate. Opozicija je začela ugovarjati in je v skupščini prišlo do prepira. Predsednik je radi tega prekinil sejo za deset minut.

Po zopetni otvoritvi sta prišla v razpravo nadaljnja dva pregloga, namreč pritožbi dr. Spiller-Muysa in dr. A. Vilimeka. Predsednik je proglasil sejo za tajno, vsled česar so iz skupščine odšli časniki in stenografi, obenem se je izpraznila tudi galerija. Ko se je seja zopet proglasila za javno, je predsednik razglasil naslednja sklepa tajne seje:

1. Pritožba dr. Spiller-Muysa zaradi neplačanih prejemkov za julij in avgust 1928, se kot brezpredmetna zavrne, ne da bi se skupščina spuščala v meritorno razsojo stvari.

2. Pritožba dr. Antona Vilimeka zoper disciplinsko razsodbo disciplinskega sodišča ljubljanskega oblasnega odbora se kot neutemeljena zavrne iz razlogov prve instancne razsodbe, ne da bi se oblasna skupščina spuščala v pretes novih navedb, predloženih šele v pritožbi.

Predsednik je nato prečital odgovor velikega župana na svojačasno interpelacijo poslanca Novaka v zadevi

KOLEKOVANJA ŽIVINSKIH POTNIH LISTOV.

Odgovor je naslednji.

Na vprašanje g. poslanca Novaka in tov. glede kolekovanja živinskih potnih listov za živali, ki so bile pridobljene z nakupom, podajam ta pojasnila:

Tarifna postavka 110 zakona o taksah in pristojbinah uvaža naslednje takse za živinske potne liste:

1. Za male živali, ovce, koze ali prašiče po Din 0,20; 2. za enega konja ali rogato žival pod dvema letoma starosti ali za enega osla ali meze neglede na starost Din 0,50; 3. za enega konja ali eno rogato žival v starosti preko dveh let Din 1; 4. za prenos lastništva na kupca in sicer:

a) Za vsako malo žival po Din 1; b) za vsako žival iz točk 2. in 3. po 5 Din; V drugem odstavku pripombe 1 k. tar. post. 110 je rečeno: »Če se izpade za kupljeno žival nova potrdila, se plača taksa po točkah 4. a) in 4. b).«

Zakon »nikjer ne govori« ne o domači ne o »odgojeni« živali. Po gornjem bi bilo torej za prodano, oziroma kupljeno žival plačati takso po točkah 4. a) in 4. b) takrat, kadar se mora izdati nov živinski potni list.

Ker so se vsi predpisi tarifne postavke 110 taksne tarife neenako tolmačili, je izdala

Mariborska oblasna skupščina

Živahna proračunska razprava v znamenju živahne debate. — Predsednik je moral pozvati radičevskega poslanca dr. Odiča dvakrat k redu, ker je žalil slovenski narod.

Včerašnja plenarna sejo mariborske oblasne skupščine je otvoril oblasni predsednik dr. Josip Leskovar ob napovedani uri ter takoj dal besedo oblasnemu odborniku dr. Vebletu, ki je kot referent fin. odseka podal izbrano poročilo o predloženem proračunskem osnutku. Poročilo dr. Vebleta kakor tudi poročilo obl. odbornika Kranjca na prejšnji seji skupščine priobčimo jutri.

Ob koncu svojega poročila je referent dr. Veble predlagal resolucijo, v kateri se vlada poziva, da čim prej izda zakon o finansiranju oblasnih samouprav, v katerem naj bi bilo zajamčeno, da ne sme država spreminjati višine dohodkov in izdatkov posameznih samouprav, ako so že uzakonjeni in veljavni v dotičnih oblastih.

Poročilo oblasnega odbornika dr. Vebleta je sledila

splošna razprava proračuna za leto 1929.

Proračun izkazuje sledeče izdatke oz. potrebe: Vrhovna obl. uprava 1.060.000, pokojnine in podpore 846.500, osrednji urad 5.308.533, javna dela 9.392.453, kmetijstvo 6.172.329, zdravstvo 17.148.931, soc. skrbstvo 1.528.000, kmet. nad. šolstvo 428.900, šol. in prosveta 954.000, obrt, trgovina in industrija 796.000, oblasna imovina 16.114.720, oblasni dolgovi 3.500.000, razni izdatki 1.131.203. Redne in izredne potrebe (izdatki) skupaj 63.881.569.

Dohodki znašajo:

Državna dotacija 11.037.043, oblasna imovina in obl. zavodi 25.593.526, davki, takse in doklade 24.986.000, razni dohodki 2.720.000, redno in izredno pokritje (dohodki) skupaj 64.336.569.

K besedi so se oglasili dr. Odič, Petovar, Grčar, dr. Mühleisen in Möderndorfer, ki so se izjavili proti proračunu.

Dr. Odiča je moral oblasni predsednik dr. Leskovar pozvati k redu, ker se je po zgledu ljubljanske obl. poslanca inž. Zupančiča povzpelo do infamne trditve, da stoji večina slovenskega naroda na strani belgarijskih morilcev in da odobrava dogodke 20. junija v parlamentu. K izvajanjem imenovanih govornikov sta spregovorila oblasni odbornik Krajnc in obl. predsednik dr. Leskovar, ki sta zavračala nekatere neresnične in demagoške trditve opozicionalnih govornikov, predvsem glede pomožne prehranjevalne akcije v Slovenski krajini, kjer so kmetje kupovali semenskega žita v dosti večji množini kakor se je prvotno predvidevalo.

Obračun oblasnega poslanca dr. Ogrizka z opozicionalnimi govorniki.

Nato je govoril k predloženemu proračunu oblasni poslanec dr. Ogrizek. Uvodoma opozarja na staro taktiko opozicije, ki se na eni strani brani novih dohodkov, v isti sapi pa vrši

generalna direkcija posrednih davkov nastopne pojasnilo:

Taksa za potrdila (živalske potne liste) se plačuje takole: 1. Če se izda potrdilo za žival, ki jo je imetnik odgojil, se plača taksa po predpisih točk 1, 2, 3 tar. post. 110.

2. Če se izda potrdila za kupljeno žival, kakor tudi za prenos lastništva, se plača taksa po predpisu točke 4 pod a) in b) tar. post. 110.

Nadalje je odredila gen. dir. posr. davkov z razpisom 10. marca 1926, št. 17991, da morajo občinski uradi na vsakem živinskem potnem listu označiti, ali je »imetnik« dotično žival sam odgojil ali pa jo je »pridobil z nakupom«. To se mora označiti v poslednji rubriki vsakega novoizdanega živ. pot. lista.

Finančna delegacija mi je poslala svoje neobvezno mnenje, da bi bilo bod izrazom »živali domače reje« razumeti le tiste živali, ki so se povrgle pri prodajalcu in ki jih je le-ta odredil do njihove odtujitve. Po tem mnenju bi se tudi za tiste živali, ki so se kmalu po rojstvu kupile in potem, čeprav več let, odgojevale, morala plačati ob prodaji višja taksa iz točk 4 a) in b) tar. post. 110 taks. zakona se ta zadeva dokončno pojasni, sem obenem zaposlil gen. dir. davkov za avtentično interpretacijo.

Dokler te ne dobim in da ne bo med tem nepotrebnih kazni radi prestopkov zakona o taksah in pristojbinah, bi bilo priporočiti obč. uradom in izdavalcem živ. pot. listov, da postopajo do nadaljnjega pri kupovanju živ. pot. listov v smislu strožjega tolmačenja.

Nadalje je predsednik sporočil skupščini, da se je Hinko Logar, upravitelj bolnice za duševne bolezni, pritožil zoper odlok oblasnega odbora, s katerim se je prevedel iz državne službe v oblasno. Na upravno sodišče v Celju je vložil pritožbo, ki jo je zavrnilo. Z ozirom na to razsodbo upravnega sodišča in spričo dejstva, da so se pritožniku priznale vse v državni službi pridobljene pravice, višji prejemki in višji položaj kot v državni službi, predlaga oblasni odbor, da se pritožba zavrne kot neutemeljena.

Nadaljnji predlog oblasnega odbora se tiče pobiranja občinskih taks.

Predsednik dr. Natlačen je nato obširno poročal o nakupu poslopja Kranjske hranilnice in dramske gledališča. Oblasni odbor predlaga skupščini, da odobri kupno pogodbo med odborom Kranjske hranilnice in odborom ljubljanske oblasti glede nakupa Kranjske hranilnice s pripadajočim zemljiščem in dramsko gledališče s pripadajočimi pritliklinami in zemljiščem. Za kupnino 5.460.000 Din, ki se bo poravnala v enakih zaporednih polletnih obrokih po 250.000 Din.

Nato je predsednik zaključil sejo. Prihodnja seja skupščine bo v sredo, 13. nov. ob 9. dopoldne.

demagoško licitacijo za zvišanje izdatkov za posamezne panoge narodnega gospodarstva. To postopanje je treba z vso odločnostjo pobijati. Z izvajanjem proračuna se omogoča obnovitveno delo v oblasti, ki prinaša korist kmetu in delavcu ter drugim stanovom. Proračun, predstavljajo po svojem efektu nerazdeljivo celoto, ki je koristna vsem stanovom ter je neutemeljeno vsako podtikanje posameznih opozicionalnih govornikov, češ da bodo udarjeni radi tega proračuna zdaj delavci, zdaj kmetje, zdaj gostilničarji itd. Opozarja, da znaša oblasna doklada na vino v zagrebški oblasti 65 para ter se čudi, zakaj so opozicionalni govorniki pozabili, da bi to omenili. In vendar ni radi tega vinogradništvo v Zagorju niti najmanj trpelo, ker je to konsumni davek, ki bo predvsem koristil pri ustanavljanju in vzdrževanju raznih socialnih institucij. Oblasni odbor dela na povzdigi vinogradništva in se bo kmalu pokazalo, kako jalo ve so trditve opozicionalnih govornikov. Opozicija vsepovsod ugovarja; ko pa bi bilo treba sodelovati, tedaj odpove. Najodločnejše pa pobija trditve obl. poslanca dr. Odiča (HSS), češ da je Medjimurje prikrajšano. Proračun se tiče cele oblasti ter ne pozna delitve na posamezne dele oblasti. Tudi je treba najodločnejše odklanjati vsako podtikanje, češ da se zapostavljajo posamezni deli oblasti in da je temu načelu primerno prikrojen predloženi proračunski osnutek. Končno se zavaruje govornik proti izvajanjem oblasnega poslanca dr. Odiča, češ da se postružuje razmere med Hrvati in Slovenci ter da so Slovenci odobravalni dogodke 20. junija t. l. v parlamentu.

Mi želimo z brati Hrvati kar najiskrenejšega sodelovanja in smo trdno prepričani, da imajo bratje Hrvatje malo prijateljev, ki bi bili tako iskreni napram njim, kakor smo mi Slovenci. Ob zaključku svojega govora predlaga dr. Ogrizek, da se sprejme proračun v celoti, ker je z vso temeljitostjo in skrbnostjo sestavljen.

Nato sta ponovno spregovorila obl. poslanca Petovar in dr. Odič, čigar izvajanja so tako zelo šla preko okvirja parlamentarne dostojnosti ter oblik navadne vljudnosti, da ga je moral predsednik dr. Leskovar ponovno pozvati k redu.

Oblasni poslanec Janžekovič (SLS) opozarja med drugim na izdatne proračunske postavke, ki so predvidene za socialne in humanitarne namene. Ob tem dejstvu se izkažejo vse demagoške tirade socialističnih oblasnih poslancev kot neutemeljene. Zavrača tudi trditve o zapostavljenosti Medjimurja.

Nato se je generalna debata o predloženem

Kaj je novega

Koledar

Sobota, 10. nov. Andrej Av., Trifon, Monitor. — Solnce vzhaja ob 7.01 in zaide ob 4.29. Jutri: Martin (Davorin).

Osebnosti

★ **Smrtna kosa.** Včeraj je umrla v Laškem v starosti 34 let ga. Ana Fabjančič, soproga vojnega referenta na okrajnem glavarstvu. Bila je blaga žena. Pogreb bo v nedeljo ob 3 popoldne.

★ **V naše državljanstvo** je sprejet Josip Brejš, žel. ključavničar iz Maribora.

★ **Iz železniške službe.** Napredovali so pri generalni direkciji v II. kat. 2-a skup. Makso Mihelič, Jakob Černjavič, Franjo Besek, Avgust Šeme, dosedanjí uradniki iste kategorije 2-b skup.; v II. kat. 2-b skup. Ernest Rajgelj, dosedanjí uradnik iste kategorije 3. skup.; v I. kat. 6. skup. Bogoslav Berbuč, uradnik II. kat. 2-a skup., referent reklamacijskega oddelka pri komercialnem oddelku. — Premeščeni so Josip Korošec, uradnik I. kat. 5. skup. iz subotičke direkcije za šefa oddelka v generalno direkcijo; Rok Habjan, inspektor II. kat. 1-a skup. od komercialnega oddelka generalne direkcije h kontroli dohodkov istotam. — Napredovali so pri ljubljanski direkciji v I. kat. 6. skup. Ivan Zupanc, uradnik II. kat. 1-a skup., referent pri prometno-komercialnem oddelku; Adolf Hilmair, uradnik II. kat. 2-a skupine, referent pri občnem oddelku; premeščeni so: Josip Znidaršič, uradnik II. kat. 2-a skup. k prometno-komercialnem oddelku; uradniki III. kat. 1. skup.; Franjo Paul, šef postaje, iz postaje Belčinci v Trbovlje; šef postaje Emerik Kupljen iz postaje Bohinjska Bela v Maribor glavni kolodv.; Karol Vohinc od prometno-komercialnega oddelka na postajo Ljubljana gl. kol.; Josip Dolenc, Alojz Stolf, iz kurilnice Ljubljana I. gl. kol. k zastopništvu drž. železnic v Postojni; Karol Kavčič iz postaje Rakek v Ljubljano gl. kol. — Pri direkciji v Subotici sta imenovana za referenta Rudolf Fistar in Lovro Testen, oba uradnika I. kat. 6. skup.; premeščen je Franjo Senžar, šef postaje Veliki Bečkerek-Begej, v Sombor kot šef postaje.

Ostale vesti

★ **V zlato Praško poletijo** prihodnje leto naši Orli in njihovi prijatelji. Vožnja, hrana in stanovanje stane 750, v drugem razredu pa 1050 Din, ako se prijavi do 30. novembra. Kdor se bo prijavil kasneje, bo moral plačati precej več. S prijavo je treba poslati tudi tretjino določenega zneska kot prvi obrok na Jugoslovansko orlovsko zvezo, Ljubljana, Ljudski dom.

★ **Rapalski dan** priredi podružnica Jugoslovanske matice v Kamniku v ponedeljek, 12. t. m. ob 8 zvečer. V nedeljo pa se bodo po mestu prodajali odkupni znaki.

Štev. 4384 p./6199 zdr.

RAZPIS

Ljubljanski oblastni odbor razpisuje službo

asistenta pri Javni bolnici v Brežicah

S to službo so zvezani prejemki 1800 dinarjev mesečno, ki jih določa oblastna »Uredba o prejemkih zdravniškega osebja v oblastnih zdravstvenih zavodih«, ki je objavljena v oblastnem uradnem listu »Samoupravi« z dne 1. aprila 1928, št. 3. Prošnje, obložene z dokumenti po § 11 oblastne »Uredbe glede službene pragmatike« je vložiti do dne

30. novembra 1928

pri ljubljanskem oblastnem odboru.

Ljubljanski oblastni odbor v Ljubljani,

dne 7. novembra 1928.

Za predsednika oblastnega odbora:
Dr. Breclj s. r.

proračunskem osnutku zaključila in se je seja prekinila.

Specialna debata.

Popoldne ob pol 16 se je seja nadaljevala in se je pričela specialna debata: K posameznim postavkam proračuna so se oglašili številni govorniki. Prvi je govoril dr. Kečkeš. Za njim Litrop, ki je ugotovil velike zasluge obl. odbora za uravnavo Lendave. Rozman priporoča pritegnitev viničarjev k kmetijsko-nadaljevalnim tečajem. Janžekovič opozarja na velikansko škodo, ki jo povzročajo našemu kmetiskemu ljudstvu razni živalski škodljivci. V istem smislu je govoril Čuš. Blatnik se zavzema za zavarovanje živine. Zupanič predlaga zavarovanje živine na zadružni podlagi. Dr. Leskovar pojasni, da se proučuje vprašanje zavarovanja živine. Dekan Sagaj priporoča oblastnemu odboru in oblastnemu kmetijsko-pospeševalnemu uradu, da mlekarkstvu posveti največjo pozornost. Napotnik predlaga, da se mrljaci pripustijo k licencovanju šele po pregledu. Levstik toplo pozdravlja proračunske postavke, ki so namenjene za pospeševanje sadjarstva. Dr. Kečkeš poudarja, da je skrb oblastnega odbora za zdravstvo velika. Seja se ob zaključku lista še nadaljuje.

★ **Umetnostna razstava slovenske socialne grafike.** Da se smisel in ljubezen do naše likovne umetnosti vzbudi tudi v najširših plasteh našega naroda, je sklenil odbor Umetniške Matice, da priredi po vseh večjih krajih Slovenije razstavo slovenske socialne grafike. Ker imajo umetniki med svojimi graf. deli mnogo socialnih motivov, bo ta razstava zelo zanimiva in kot taka prva pri nas. Razstava bo otvorjena v Trbovljah, v centru našega delavstva, ki še nikoli ni imelo priliko uživati te panoge umetnosti ter bo od tod prenešana v vsa večja mesta (Celje, Maribor, Kranj, Kočevje, Novo mesto itd.) ter v vse večje delavske revirje (Hrastnik, Zagorje, Tržič, Jesenice itd.). Ista razstava bo na jesen prenešana v inozemstvo. Na ta način bo slov. likovna umetnost gotovo mnogo pridobila. Spoznal in vzljubil jo bo narod, kar mu je bilo do sedaj (razen Ljubljane in Maribora) onemogočeno. P. n. umetniki naj čimprej pošljejo svoje prijave. Razstava bo v januarju. Natančnejši datum bomo pravočasno objavili. Naslov: Umetniška Matica v Ljubljani, Dunajska cesta 35. — Odbor.

★ **Nove cigarete.** Uprava državnih monopolov je izročila v promet novo vrsto cigaret, ki se imenujejo »Strumica«. V teh cigaretah je prvovrsten tobak. Prodajajo se v škatljicah po 20 komadov; škatljica cigaret stane 16 Din.

★ **Iz šoferskih krogov.** V založništvu Jugoslovanske knjižarne je izšla knjiga inž. Stofe »Šofer«. Ta knjiga je vsakomur, ki se peča z avtomobilizmom, zlasti pa šoferskemu poklicu nad vse dobrodošla. Hvaležni smo gospodu avtorju, da nam je dal to lahko razumljivo in praktično knjigo, s katero smo postali tudi neodvisni od slične tujezječne literature. Sedaj bo neprimerno olajšana priprava za šoferski izpit našim šoferskim pripravnikom. Ker bo na podlagi novega pravilnika reorganizirana tudi izpitna komisija za šoferje, pričakujemo, da bodo tudi vsi izpitni komisarji samo naši ljudje, da bodo kandidati mogli razumeti in se pogovoriti v slovenskem jeziku, kaj izpitni komisar hoče in ne, kakor je bilo do sedaj.

Zagrebske šole zaprte

Radi vedno hujšega divjanja škrlatinke med zagrebsko mladino, je bila sklicana anketa šolskih in higijskih oblasti v Zagrebu. Anketa je sklenila, da se za štiri tedne zapro vse ljudske in meščanske šole v Zagrebu, vsa zavetišča in vsi prvi ter drugi razredi srednjih šol. Mladini do 14 let je prepovedan obisk vseh kinematografskih predstav, zabav in plesnih šol (to bi bilo že brez škrlatinke potrebno). Vsi šolski prostori se v tem času temeljito prečistijo, prezračijo in desinficirajo. Izgubljeni pouk se bo nadomestil ob velikih šolskih počitnicah. Dosedaj je v Zagrebu že preko dvesto slučajev obolenja za škrlatinko.

Huda letalska nesreča v Novem Sadu

V četrtlek, nekaj minut pred poldnem se je v Novem Sadu, kakor smo že včeraj poročali med brzojavkami, pripetila huda letalska nesreča. Nekemu letalu tipa Breguet 19 so se med poletom odlomila krila. Radi tega se je letalo strmoglavilo v Jevrejsko ulico sredi Novega Sada. Pilot, podnarednik Sirovič, se je v hipu spremenil v ogljeno kepo, letalo pa v kup razvalin. Pri padcu je letalo poškodovalo dve hiši, pretrgalo telefonske in električne žice ter hudo ranilo učenko tretje gimnazije Zorko Opačičevo, ki so jo prepeljali v bolnišnico in operirali, vendar pa je malo upanja, da bi ostala pri življenju.

Pri likanju se zadušili

Grozna nesreča se je te dni pripetila v vasi Ceriču pri Apatinu. 18letna Eva Melar in njena 12letna sestra Ana sta likali v zaprtem prostoru perilo. Iz likalnika pa so uhažali ogljikovi plini, ki jih deklici nista začutili. Plini so obe deklici omamili, tako da se nista mogli rešiti. Obe sta omedleli. Ko ju dva dni ni bilo na spregled, so sosedje vdrli v hišo in našli obe deklici mrtvi.

★ **Nov most preko Tise.** Pred dnevi se je mudil v Belgradu župan Stare Kaniže, ki je posredoval za dovoljenje, da mestna občina zgradi nov most preko Tise med Staro in Novo Kanižo. Stroški so preračunani na 18 do 20 milijonov dinarjev. Kakor hitro bo denar zagotovljen, bodo razpisali gradbo mostu.

★ **Davica v Somborju.** Poleg škrlatinke je nastopila v Vojvodini še epidemija davice. V zadnjih dneh so v Somborju ugotovili 56 slučajev davice in sta dva otroka že umrla. Naspotno pa v Somboru škrlatinka naglo pojema.

★ **Žrtev roparskega napada.** Poročali smo že o roparskem napadu na mlin Adama Kniesla v Novem Sadu, pri čemer je bil Kniesel hujše ranjen, roparji pa so pobegnili. Kniesel je sedaj v bolnišnici za poškodbami umrl. Za napadalci manjka vsaka sled. Domnevaajo, da gre pri tem za dejanje maščevanja, ker niso zločinci odnesli ne denarja in ne blaga. Kniesel je bil med vojno avstrijski častnik v Srbiji in si je nakopal mnogo sovraštva. Pred jugoslovanskim sodiščem je bil sicer oproščen krivde, njegovi nasprotniki pa so se najbrže na ta način maščevali nad njim.

★ **Smrt otroka v dimu.** Dinar Jakob Bijuklić v Sevnji pri Apatinu je te dni na žalosten način izgubil svojega komaj devetmesečnega otroka. Njegova žena je položila otroka zvečer spat in prižgala pod sliko svetnika lučico. Vžgalico je na vrgla še gorečo vstran. Vžgalica je zanelila zastor pri oknu in nastal je ogenj. Dim sta začutila tudi Bijuklić in njegova žena v kuhinji, ki sta vdrli v sobo, kjer se jima je še posrečilo pogasiti ogenj. Otrok pa se je medtem že zadušil v dimu.

★ **Električni tok ubil človeka.** Predsičnočnim se je pripetila v livarni železa v Osijeku smrtna nesreča. 22letni delavec Matko Jukić je poskušal priti skozi odprtino za ventilacijo iz enega oddelka tovarne v drugi, pri tem pa je prišel v stik z električno strujo, ki ga je takoj ubila.

★ **Poneverba 150.000 dinarjev.** 33letni blagajnik trdke C. Blučević d. d. v Brodu Viljem Müller je kasiral te dni za trdko znesek 150.000 Din in z denarjem pobegnil. Za njim je izdana tiralica.

★ **Odpuščen hlapec umoril svojega naslednika.** V Beški pri Senti so našli truplo hlapca Vlade Jovanovića s prerezanim vratom. Jovanović je vstopil šele pred kratkim v službo pri nekem veleposesniku. Na podlagi policijske preiskave je bil aretiran njegov prednik, ki je dejanje tudi priznal in izpovedal, da je Jovanovića umoril zato, ker ga je izpodrinil iz službe.

Za velečastito duhovščino

sem založil kamelhar pelerine iz pravega tirolskega lodna slovite trdke Fr. az Bauer & Sohne, Innsbruck

Drago Schwab — Ljubljana

★ **PRI SLABEM POČUTJU je naravna »Franz-Josef«-grenica prijetno učinkuje domače sredstvo, ki se z njim znatno zmanjšajo bolečine in češče zanesljivo koristijo že male količine. Dopiši ženskih zdravnikov hvaležijo soglasno prav mlo učinkovanje »Franz-Josef« vode, ki je posebno izborna za nežni ustroj ženskega telesa. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.**

★ **Običajni letni MARTINOV SEJEM v RADEČAH se vrši v torek 13. novembra 1928.**

★ **VINSKA RAZSTAVA v SV. KRIZU PRI KOSTANJEVICI se vrši dne 19. novembra v dvorani Josipa Kodriča. Ugodne avtozveze.**

★ **NOGAVICE, rokavice in pletenine se dobe v veliki izbiri pri trdkri Prelog, Ljublj.**

OTROKE

ki hodijo v šolo, najzanesljivejšo obvarujejo prehlada, nabora in influence okusne

ANACOT-PASTILE

DRA. WANDERS

Ljubljana

Nočna služba lekarn

V noči na nedeljo: Bahovec na Kongresnem trgu, Ustar na Sv. Petra cesti in Hočevar v Šiški.

★ **Avstrijski generalni konzul g. dr. Herman Pleinert** bo v ponedeljek, dne 12. t. m., povodom avstrijskega državnega praznika med 10 in 12 sprejemal v svojih uradnih prostorih pripadnike in prijatelje republike Avstrije. — Uradovanje za stranke se označenega dne ne vrši.

★ **Umrla je g. Mar. Volk-Košmerl,** posestnica. Pogreb bo v nedeljo ob pol treh popoldne. — Na Dunajski cesti 17 je umrla g. Helena Tuma roj. Aleš. Pokopali jo bodo v nedeljo ob 4 popoldne.

M. U. Dr. France Virant

se je preselil v Tavčarjevo ulico št. 7.

Vhod Cigaletova ulica št. 1.

Ord. 12.—3. za notranje, kožne in spolne bolezni
Humoralna terapija celotnega organizma (s proteini in osmoterapijo).

★ **Angleška umetnost v Ljubljani.** Društvo The Yugoslav Society of Great Britain, katerega odbornika sta med drugim tudi gg. R. W. Seaton Watson in Roland L. E. Bryce, priredi koncem tega meseca v Ljubljani razstavo sodobnega angleškega slikarstva in kiparstva. Razstavljene bodo oljate slike, akvareli, risbe, grafike in kipi modernih angleških umetnikov, ki so se udeležili letošnje mednarodne razstave v Benetkah. Za Jugoslavijo je posebna komisija izbrala najboljši izmed prenosljivih angleških umetnin na beneški razstavi, ki bodo v kratkem dospеле v Ljubljano, kjer se razstavijo v Narodnem muzeju. Iz Ljubljane bodo dela odposlana v Zagreb in potem v Belgrad na razstavo. Prvič razstavljajo topot umetniki angleškega naroda v Sloveniji. Ta prvi stik obeh narodov na umetnostnem polju treba toplo pozdraviti in želeči čvrstega utrditja odnošajev obeh narodov tudi na tem polju.

★ **Martinov večer** priredi v nedeljo, dne 11. t. m. ob 8 zvečer v Akademskem domu, Miklošičeva 5 Kršč. žensko društvo. Na sporedu je solopetje in tombola. Ker je čisti dobiček namenjen za obdarovanje revnih otrok ob priliki Miklavževega večera, pričakujemo čimvečje udeležbe. Vabljeni članice in prijatelji društva. — Odbor.

★ **V Rokodelskem domu bo Martinov večer** v nedeljo 11. novembra ob 7 zvečer. Spored: Pevski zbori (pod vodstvom g. prof. Marka Bajuka): Ferjančič: Oj slovenska zemljica, Vodopivec: O večer ni uri, Vodopivec: Na poljani, Mirk: Na trgu, Kocjančič: Popotna pesem. — Mesto in vas, kuplet, poje g. V. Rudolf. — Hipolitova gostinja, veseloigra v 1 dejanju. — Krojač Fips, burka v 1 dejanju.

★ **Umetnostno-zgodovinsko društvo v Ljubljani** priredi letošnjo zimo zopet predavalni cikel iz področja stare in nove umetnosti. Za topot je določen takle program: 15. nov.: dr. Iz. Cankar: Slikar Albert Duerer (ob štiristoletnici smrti). 22. in 29. nov.: dr. Rajko Lotar: Umetnost od impresionizma do danes (dvoje predavanj). 6. dec.: dr. F. Stele: Najnovejša umetnostna najdba na Slovenskem. 13. dec.: dr. St. Vurnik: Kmečka likovna umetnost na Slovenskem. 10. jan. 1929.: M. Marolt: Moderne težnje v cerkveni umetnosti. 17. jan.: dr. B. Saria: Mitreji na Slovenskem. 24. jan.: arh. prof. Iv. Vurnik: Težnje sodobne arhitekture. 31. januarja: dr. F. Stele: Ponarejene umetnine. 6. februarja: dr. Iz. Cankar: Slikar Rihard Jakopič. — Predavanja se bodo vršila ob četrtkih med 18. in 19. v zborniški dvorani ljubljanske univerze. Izvajanja predavateljev bodo pojasnjevale skloptične slike. Vstopnice, ki veljajo za vseh deset predavanj, se prodajajo pri Novi Založbi in Tiskovni Zadrugi v Ljubljani.

★ **Meso poceni.** Ni poceni meso v Ljubljani in nič čudnega ni zato, če si skuša kdo dobiti kosček pečenke postrani in da mu ni treba toliko plačati zanj, kot bi moral. Mesarski pomočnik Danijel je to vedel in so se mu smilili ljudje. Še bolj pa njegovo vedno težno grlo in preluknjani žep. Če je prišel k stojnici kak njegov znanec ali znanka, je zaračunal meso samo po polovični ceni, včasih pa sploh nič. Kadar ga ni nihče opazoval, je pa kar lepo spravil denar v žep. Gospodar se je čudil, kako to, da je vsak dan za skoro 300 Din manj izkupačka kot včasih, ko je gospodar sam prodajal. Še bolj čudno se mu je zdelo, da dobi le samo kovan drobšč, kot da ljudje sploh ne bi imeli več bankovcev. Te je namreč spravil Danijel v lastno listnico. No javenci so gospodarju povedali, da prodaja Danijel meso zelo poceni: dve kile svinjine veljata pri njem dva kovača. Gospodar je pomočnika prijel, Danijel pa se je izgovoril: »Ah, veste, na lire sem mislil, sem pa premalo dinarjev zaračunal!« Gospodarjev skupček ni hotel biti večji, javenci so vedno pripovedovali, da je Danijel sem in tja pobasal bankovec na stojnici za srajco, končno se je gospodar naveličal in pomočnika Danijela odlovil ter ovedil policiji. Ko je gospodar pregledal račune, je spoznal, da ga je Danijel pripravil ob več tisoč dinarjev.

★ **Pomota z bankovci.** Včeraj smo poročali o goljufiji z bankovcem za 100 nemških inflacijskih mark in danes moremo poročati zopet o sličnem slučaju. Dr. Marušič, odvetnik v Tavčarjevi ulici, je nekemu neznanemu moškemu izročil pomotoma mesto bankovca za 10 Din avstrijski bankovec za 100 šilingov (800 Din), ki je našemu bankovcu popolnoma sličen. Neznanec se seveda ni več zglašil pri odvetniku.

★ **Ukradeno kolo.** Dijak Franc Gašpersič je v četrtlek popoldne pustil svoje kolo pred poslopjem Zadrugne zveze. Da je nezavarovano kolo takoj izginilo, je spričo pojedinosti ljubljanskih kolesnih tatov zelo sumljivo. Kolo je bilo znamke »Gendarmrad« in še dobro ohranjeno. S kolesom je izginil tudi zavitek, ki ga je Gašpersič pritrdil na kolo in v katerem je bilo nekaj potrebnih za radio.

Maribor

□ **Prvi prosvetni večer** se je vršil v četrtlek ob 20 ob lepi udeležbi mariborskega občinstva. Večer je otvoril podpredsednik Prosvetne zveze profesor Prijatelj in utemeljil važnost prosvetnih večerov za narodno kulturo. Dnevno si osvaja kvišku stremeče človeštvo nova polja tehnike in duha, zato tudi stalno naraščajo naloge prosvetnega dela. Nato je meščansko-šolski učitelj g. Joško Kos poljudno in vsestransko dovršeno predaval o bistvu in metodi radija. Ob koncu je na dveh radioaparatih občinstvo poslušalo različne radio-postaje.

□ **Organizacija SLS**, II. okraj ima drevi ob 19 v prostorih na Korški cesti 1 svoj redni sestanek. Na dnevnem redu je predavanje o aktualnem vprašanju.

□ **Iz mestnega avtobusnega prometa.** Naš avtobusni promet se prav lepo razvija. Pred enim tednom sta prispela dva nova voza trdke AF (Austro-Fiat) na Dunaju. Predvčerajšnjem pa se je vršila poizkusna vožnja z obema vozoma na progi

Danes samo tri predstave ob 4. 7. in 9. uri
Filmski spomenik

KRALJ KRALJEV

Propast Jeruzalema. — Zrušenje ponosnega Orla rimskih legij.
Nepopisno navdušenje pri včerajšnjih, do zadnjega kotička razprodanih premijeri.
film je deloma koloriran.

KINO "LJUBLJANSKI DVOR" — Telefon 2730

kar največjemu številu abonira, da tako osigura stalno in dobro gledališko sezono. Tudi je v interesu vsakega posameznika, da se abonira, ker živi na ta način znaten popust od večernih cen. Ako se ne prijavi še dovolj novih abonementov, bo uprava menda primorana, povišati vstopnino pri operetnih gostovanjih, dočim ostane cena abonmana v vsakem slučaju neizpremenjena.

Laško

Seja svetega Okrajnega zastopa, ki se je vršila dne 8. t. m., se je bavila tudi s proračunom za leto 1929. Na seji so svetniki izrazili svoje želje in zahteve, nakar je gerent Okrajnega zastopa tudi dobil nalog, da sestavi v smislu teh želj proračun, ki naj se obravnava na bodoči seji koncem tega meseca ali začetkom prihodnjega meseca.

Splavarji so imeli v zadnjih mesecih s svojimi splavi velike nepravilnosti, ker je Savinja precej padla. Po zadnjem deževju se je pa voda dvignila in valed tega je sedaj po Savinji zelo živahno, ker splavljajo zgornji Savinjski potom splavov po Savinji svoj les v obilnem številu na Hrvaško.

Drenaža in vodovod v Brečah. Okrajni zastop je pričel z izdelavo del, ki imajo namen odstraniti v Brečah nevarnost plazovja. Brčani namreč izredno trpe radi usedanja zemlje. Pet hiš je v veliki nevarnosti, da se popolnoma porušijo. Vsled plazovja so se že tri hiše nagnile in razpokale. Te razpokline so deloma široke do 15 cm. To nevarnost povzroča voda, ki izvirja iz v ozadiju stoječega hriba in se porazgubi po travnikih, ležečih za vasjo. Okrajni zastop se je oprijel tega dela. V nedeljo je bil na licu mesta inženier in pričel z začetnimi deli. Upamo, da bo tej revni vasi priskočil na pomoč tudi občinski odbor.

Svoileglavi Tone

(Izpred sodišča.)

O Tonetu je med drugim znano in je to v sodnih spisih zapisano in potrjeno z rdečim svinčnikom, da je on mož, ki se zlasti rad zoperstavlja — postranska je stvar, komu, kdaj in zakaj. On se postavi v vsakem slučaju proti. Če mu žena skuha žgancev, on jih ne mara — hoče fižola. Če mu žena pripoveduje, da letos fižol ni obrodil, da ga sploh ni, kar ga je, da je silno drag — molči baba, nič te nisem prašal! Pa žena res molči, toda on je hud — kaj boš držala gobec in se kujala! Tak je Tone in ga ni človeka, ki bi mu povedal tako, kateri bi se Tone ne posmehnil zoper. Ne le v besedah in pri žgancih je Tone tak, sploh in povsod se ga ta lastnost drži in jo vestno vrši v vseh slučajih in dejanjih. Postavim, je prišel oni dan k njemu izvršilni sluga s sodnije in je povedal Tonetu, da bi ga zarubil kolo. Vprašal je Tone, zakaj? Zato in zato! Tone, da ga ne bo, sluga pa da ga bo in da bo zarubil njegov lepi bicikelj. Pa sta se pričkala tako lep čas in je sluga izvelkel listino in je brž sestavil zapisnik. Potlej je prijel kolo za ročaj, da bi ga kar koj odpeljal s seboj. To pa kajpak Tonetu ni bilo všeč, še malo nel Pograbil je bicikelj za zadnje kolo, izvršilni sluga s sodnije pa ga je držal za vodilo. In tako sta se trgala in trgala za zarubljeno kolo. Nakrat je Tone dejal: ejduš in že je sunkoma »ruknil« kolo in ga organu kraljeve sodnije izvil iz rok in se nato na njem odpeljal. Tone je moral pred sodnijo, kjer so ga nagradili s tednom dni zapore.

Ne zamudite

znatnega popusta na vsa oblačila, pri Jos. Rojina, Ljubljana.

Slovenci v Italiji

Izzivanja fašistov.

Sistematično iščejo fašisti razne priliko, da izpovejo proti našim ljudem postopanje oblasti in najrazličnejše šikane. Razni slučaj, o katerih so s hudobnim podtikanjem skušali priti do cilja, da se znebijo neljubih Slovencev, nam jasno dokazujejo, da tiči za takim postopanjem do podrobnosti zasnovan načrt. Tako so neznane roke v gozdu na tolminskem gradu razobesile slovensko zastavo v noči med 3. in 4. novembrom. Da tega niso napravili slovenski fantje, je vsakemu otroku jasno, ker je tako počenjanje nespametno in rodi le preganjanje nedolžnih ljudi, ne da bi Slovencem kaj koristilo. To so storili tolminski fašisti po naročilu odgovornih voditeljev gorkega fašizma. Vsa tolminska fašistična posadka in kolonija je bila dokoncu, njih užaljeno italijansko čuvstvo je zahtevalo zadostnežja. Takoj so zaprli pet domačih fantov, jih pretepili, dva so izročili goriskemu sodišču. Miličniki so junaško zavzeli ogroženi hrib, šepav brivski pomočnik je zastavo ustrelil, potem so jo v slovesnem sprevodu prenesli v Tolmino, odkoder so jo kot bojno trofejo z avtomobilom odpeljali v Gorico. Vendar se s tem še ni moglo pomiriti ogorčenje italijanskih rodoljubov. Šele po šumni demonstraciji okrog polnoči — duška so dali svoji užaljenosti s petjem kulturne himne »Fuori stran« — se je mogla tolminska kolonija udati mirnemu spanju. Tako hočejo Italijani slepiti javnost in opravičevati svoje zločinsko postopanje z našimi ljudmi.

Kako gospodarijo fašisti s slovenskim občinskim premoženjem.

Samo nekaj zgledov: Podeštat v neki slovenski občini je v enem samem letu naročil tiskovino za 240.000 lir. Občina šteje z vsemi privranci laškimi kolonisti komaj 1632 prebivalcev. Tiskovine ne bodo porabili v 100 letih. Podeštat je pa le vtnal in žep 20% provizije, to je 68.000 lir, katere mu je izplačala tiskarna, ki je izvršila naročilo. Izvrsten vir dohodkov za vse podeštate je vpeljava električne razsvetljave po naših trgih in vaseh. Trdke marljivo tekmujejo med seboj pri ponudbah in podeštati sami odločajo o oddaji dela. Jasno, da ne naročajo tako važnih naprav skupim trdkam. Neki podeštat je posebno iznajdljiv. Pogajal se je z dvema trdkama radi vpeljave električne razsvetljave. Ko je bil že gotov uspeha pri svoji »kdo da več špekulaciji, je še v naglici sklenil s tretjo trdko pogodbo, da so kar hitro postavili po cestnih vogalih petrolejke. Če bi še par mesecev zakasnil, bi imela občina elektriko, njemu bi pa ušla provizija za petrolejke. Posebno poglavje bi morali napisati še o trgovini z gostilniškimi in trgovskimi licencami. Italijani pa trobijo v svet o razmerah na Balkanu!

Iz zapora v Koprno se je vrnil v nedeljo dr. Ivan Čok, odvetnik v Trstu, ki je bil nedavno obsojen radi znanega incidenta z društveno zastavo v Pobjehi na 50 dni ječe. Po obsodbi je dr. Čok vložil priliz na višje sodišče v Trstu. Do razprave pa še ni prišlo.

darujte za Ljudski sklad SLS!

REVMATIKI ALGE

in vsi, ki vas muči lžias, ki vas boli in trga v členkih, mišicah in kosteh, naročite še danes steklenico

in že jutri Vas bo iznenadil uspeh.

V vseh lekarnah in drogerijah 1 steklenica s točnim navodilom 16 Din, koder je ni dobiti, naročite na naslov: Laboratorij „ALGA“, Sušak. 4 stekl. 77 Din, 8 stekl. 131 Din, 14 stekl. 205 Din, 25 stekl. 320 Din.

Gospodarstvo

Obrtna banka kralj. SHS. Z ozirom na naš članek z dne 3. t. m. nam pošlila banka sledeče pojasnilo: »Netočno je, da je banka v Srbiji angažirana jače, kakor bi pa na podlagi od Srbije vplačanega kapitala in odgovarjajočega od Države vplačanega kapitala, ter reeskontnega kredita pri Narodni banki bila upravičena. Srbija je od dosedaj vplačanega, celokupnega kapitala, prispevala z 14.822.411.90 dinarji, kar pomeni 42% celotnih vplačil, ali ker ji na podlagi tega procenta pripada tudi odgovarjajoči del reeskontnega kredita, ima Srbija od vseh imenovanih sredstev pravico na kredit do 63%, kakor je iz našega poročila jasno razvidno, je Srbija izkoristila vsega 52.70%, kar pomeni, da je izkoristila za 10.30% manje, kot pa bila upravičena.«

Novo delniško društvo. V Zagrebu je vpisana d. d. »Narodna industrijska podjetstva« v Zagrebu, kapital 5 milj. Din, od tega vplačano v gotovini 3000 delnic v znesku 1.5 milj. Din. Društvo je ustanovljeno za eksploatacijo rudnika v Rujevaškem Bešlineu. V upravnem svetu je tudi g. Evgen Jarc, ljubljanski podžupan. — Nadalje se vrši od 21. okt. do 25. nov. vpis delnic družbe »Dunavski most« s sedežem v Bački Palanki s kapitalom 15 milj. Din (30.000 delnic po 500, Din 30% se vplača takoj in 50 Din vpisnine), tri mesece po obnem zboru 30% in v nadaljnjih štirih mesecih še 40%. Družba bo kojo po zaključenem vpisu začela z gradbo mostu Bačka Palanka—Ilok, za katere je ves načrt že gotov in odobren.

Velika fuzija v našem parobrodarstvu. Iz Zagreba poročajo, da je sklenjena fuzija med Atlantsko plovidbo Račić d. d. in Jugosl. amer. plovidbo. Nova družba se bo imenovala Jugoslovenski Lloyd d. d. Kapital bo znašal 1 milj funtov ali 25 milj. Din. Predsednik bo Nikola Mihanović, podpredsednik Paško Baburica, gen. rav. Božo Banac. Ustanovni občni zbor se bo vršil v Splitu v začetku prihodnjega leta. Zlasti bo družba delala z Južno Ameriko in bo s 1. junijem 1929 uvedla na liniji Sušak—Buenos Aires stalno mesečno službo. — Atlantska plovidba Ivo Račić d. d., Split datira iz 1. 1922 in razpolaga s kapitalom 30 milj. Din, dividenda za 1927 50 Din na delnico 500 Din nom. — Jugoslovensko ameriška plovidba a. d. p. da tira iz 1924, kapital znaša 6.5 milj. Din, dobiček za 1927 0.7 milj. zl. Din, dividenda 1927 250 Din (10%) na delnico 25 zl. Din. Njena tonazna znaša 48.411 br. reg. ton., tonazna Račića pa 68.559 br. reg. ton. S tem bosta imeli obe družbi 111.970 br. reg. ton. in bo nova družba daleč pred drugimi. Dubrovačka parobrodarska ima 46.679 br. reg. ton. Skupna tonaza (v bruto reg. tonah) vse naše trgovske mornarice znaša po podatkih zagrebaške zbornice 244.000 ton.

Neposredni davki so v septembru t. l. prinesli 189.7 milj. Din (proračun 139.5, septembra lani 119.9 milj. Din); skupno so znašali dohodki od neposrednih davkov od 1. apr. do 30. sept. letos (v prvi polovici prorač. leta 820.3 milj. Din (proračun 836.7, lani 701.7 milj. Din).

Borza

9. novembra 1928.

DENAR

Današnji devizni promet je bil srednji. Med tečajji je ponovno popustil Trst. Narodna banka je dala vse devize razen Newyorka in Trsta, kjer je bilo privatno blago zaključeno v manjših količinah.

Devizni tečajji na ljubljanski borzi

9. novembra 1928.

	povpraš	pon.	srednji	sr. 8 XI.
Amsterdam	—	2285.—	—	—
Berlin	—	1356.52	—	1356.50
Bruselj	—	791.42	—	—
Budimpešta	—	993.—	—	—
Curih	1094.10	1097.11	1095.60	1095.60
Dunaj	799.59	802.59	801.09	801.09
London	275.72	276.52	276.12	—
Newyork	56.85	57.05	56.95	56.95
Pariz	—	222.42	—	—
Praga	168.37	169.17	168.77	168.77
Trst	297.—	299.—	298.—	298.10

Zagreb. Berlin 1855—1858, Curih 1094.10—1097.10, Dunaj 799.59—802.59, London 275.72—276.52, Newyork 56.85—57.02, Pariz 221.42—223.42, Praga 168.37—169.17, Trst 297.05—299.05, Budimpešta 991.50—994.50, Curih 1094.10—1097.10, Dunaj 799.59—802.59, London 275.72—276.50, Newyork 56.85—57.014, Pariz 221.42—223.42, Praga 168.37—169.17, Trst 297.05—299.05, Bruselj 79.182—79.229.

Curih. Belgrad 9.1275, Berlin 123.75, Budimpešta 90.55, Bukarešt 3.13, Dunaj 73.06, London

25.1925, Newyork 519.65, Pariz 20.2975, Praga 15.3975, Trst 27.21, Sofija 3.75, Varšava 58.25, Madrid 83.75.

Dunaj. Belgrad 12.50.

VREDNOSTNI PAPIRI

Ljubljana. Celjska 158 den., Ljublj. kreditna 128 den., Prašediona 920 den., Kred. zavod 175 den., Vevče 110 den., Nihag Ruše 260—280, Stavbna 56 den., Sešir 105 den.

Zagreb. Drž. pap.: vojna škoda ar. 433—434, kasa 433—434, termini: 12. 439—439.50, 7% inv. pos. 85.75—86, agrari: 53.56. — Banč. pap.: Union 56.50—58, Poljo 17.50—18, Hrv. 60, Kred. 85, Jugo 88.50—90, Lj. Kr. 127—128, Prašed. 920—925, Etno 160—180, Obrt 38—39. — Ind. pap.: Split Cement 700, Guttman 200—205, Slavonia 6—6.50, Slaveks 100—105, Danica 148, Drava 530—545, Sečerana 475—480, Brog. vag. 75—78, Union 305—320, Isia 21.50—22, Ragusea 500—505, Trbovlje 487.50—492.50, Vevče 110—113, Nar. šum. 16, Piv. Sar. 240, Oceania 255—300, Mlin 19.50.

B-lgrad Narodna banka 7000—7025, vojna odškodnina 433—436.50, 12. 439.75—441.50, 7% inv. posoj. 85.50, agrari 54.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 84.25, Zivno 126, Hipo 6.80, Alpine 44, Trbovlje 60, Kranjska industr. 35, Guttman 24.60, Mundus 188, Slavonija 0.60.

Zito

Danes so ostale cene pšenice neizpremenjene, vendar je bila ponudba dokaj znatna in naš konzum se je zelo zanimal za blago. Zaključenih je bilo več vagonov na podlagi 245 gornjebaška nakladalna postaja. Za koroza, ki je v ceni neizpremenjena, trenutno ni nič zanimanja. Mlevski izdelki so neizpremenjeni in moka se trguje le sporadično.

V Ljubljani notirajo:

Deželni pridelki (vse samo ponudbe; slov. p., dob. prompt, plač 30 dni): pšenica bač 78—80 kg 2% 302.50—305, nov. 307.50—310, dec. 312.50—315, januar 315—320, moka 0g vag. bl. fko Ljubljana 430—435, rž 73—74 kg 295—297.50, oves bač 295—300, koroza času primerno suha 365.50—370, ameriška 315.50—320, ajda domača 300—305, ječmen bač 70—71 kg 315.50—317.

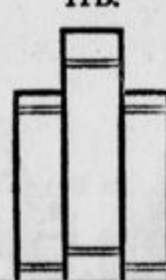
Novi Sad. Pšenica bač in sr. 240—242.50, bn. 237.50—240, oves 247.50—252.50, koroza 12.—1. 250—252.50, fižol 900—920, ječmen 255—260, pol. 285—290, moka 0g 350—360, 2 330—340, 5 310—320, 6 270—280, 7 250—265, 8 205—215, otrobi brez spremembe. Promet: 123 vag. pšenice, 12 koroze, 1 ječmena, 19 moka, 7 otrobov.

Budimpešta. Tendence: oslabela. Pšenica: marec 26.90—26.82, zaklj. 26.84—26.86, maj 27.66—27.64, zaklj. 27.54—27.56, rž: marec 25.04—24.82, zaklj. 24.80—24.82, maj 25.28—25.14, zaklj. 25.14—25.16, koroza: maj 29.34—29.20, zaklj. 29.22—29.24, julij 29.92—29.56, zaklj. 29.52—29.54.

Les

Na ljubljanski borzi so bili zaključeni 1 vag. bukovih plohov, 1 vag. drv in 1 vag. oglja, skupaj 3 vag. Tendence neizpremenjena.

SALDA-KONTE STRACE - JOURNALE SOLSKE ZVEZKE - MAPE ODJEMALNE KNJIZICE RISALNE BLOKE ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
H. NADSTROPJE

Dopisi

Ježica pri Ljubljani

Dunajska cesta je enako potrebna nujnega popravila, kakor smo to včeraj omenili o občinskih potih in okrajni cesti. Skozi vasi naše občine je takšna, da je naravnost umetnost, priti čez njo, ne da bi bil do kolen oškropljen. Jam je vse polno, druga pri drugi, avtomobil drve venomer in kmalu bodo vse hiše ob cesti dolga pomalane s blatom. In vendar leži skozi ob cesti cela vrsta pripravljanih kupov gramoza. Naj se že zgane gradbeno ravnateljstvo in naj dovolj cestarjem, da vzamejo samokolnico in vsaj tiste jame zasujejo. Ker sicer bodo to primorani storiti posestniki ob cesti sami, kakor so nekateri že začeli.

Filmsko predavanje bo drevi v dvorani. Film »Nibelungen« bo gledalce povsem zadovoljil, vmes pa bo tudi igrala godba. Film se začne predvajati ob 7 zvečer. Film je izredno dolg in se bo njeza drugi del nadaljeval jutri po litinjah. Vstopnina znaša obakrat po 2 Din.

Kranj

Skiotično predavanje o spiritizmu. V nedeljo, dne 11. t. m. ob 17 bo v Ljudskem domu predaval s spremljevanjem skiotičnih slik o spiritizmu vseuč. prof. dr. Lambert Ehrlich. Društvo Kranj vljudo vabi občinstvo k zanimivemu predavanju.

Litija

Podružnica Jugoslov. matice bo priredila v nedeljo 11. t. m. dve žalni zborovanji v spomin zaslužnim primorskim bratom. V Smartnem se bo vršila spominška proslava ob 11. dop. v Društvenem domu, v Litiji pa ob 20. Cel dan pa bodo prodajale poverjenice Jugoslov. matice odkupne znake in brošuro »Istra kliče«.

Ptuj

⊕ Ptujsko gledališče. Dasi je bila hiša pri predstavi »Gejše« popolnoma razprodana, vendar niso bili pokriti vsi stroški. Bati se je torej, da bo finančni uspeh pri dramskih gostovanjih še slabši. V interesu ptujake publike je, da se še naknadno v

Sveta življenje in vrvenje

Če se ognjenik zdrami

Cisto tiha in mirna je bila Etna in zdelo se je, da sniva dolge, pokojne sanje; nihče se zaenkrat od nje ni nadejal zlega. Tedaj pa — bilo je 2. t. m. popoldne — se je gora naenkrat stresla in se grozeč prebudila: v njenem osrčju se je nekaj raztreščilo in bruhnilo iz severno-vzhodnega žrela na dan v obliki ogromnega pepelnega šopa, ki se je razpršil po okolici. Nato je nastal ponoven mir. Čez uro pa se je med krčevitimi stresljaji odprlo v Levji dolini, 2800 m nad morjem, novo žrelo in iz njega se je razlila v dolžini dveh kilometrov žareča lava. Prebivalstvo je razumelo in bežalo na plano, toda še vedno upalo, da ne bo hujšega. Dejansko se je ognjenik zopet umiril. Toda jutraj ob pol 4. naslednjega dne je ognjenik zopet zarjovel. Prestrašeno prebivalstvo je pa planilo iz postelj na plano. Pri Monte Frumentu na vzhodnem pobočju so zijala tri nova žrela in bruhala proti nebu pepel in kamenje. Pred njo se je zlila iz njih lava in brzela proti prekrasnim orehovim in kostanjevim gozdom v Ceriti in Cubaniji. Dosegla jih je v neverjetno kratkem času in jih zbrisala s površja zemlje.

V tri kilometre dolgi fronti se je pomikala ognjena reka, deleča se v pet manjših tokov — kakor prsti na roki — proti Pomazu. Najsilnejši je bil severni odecpek, ki je v 12 urah dosegel prve hiše v San Alfiju.

Na obrambo proti divji naravni sili ni bilo misliti in lava je prekrila selišče za seliščem. Pred njo je bežalo z najnujnejšim v rokah ali na vozovih prebivalstvo. Ljudje so jokali in se neprestano ozirali, češ morda se lava vendar le ustavi in prizanesle njihovim domovom. Nekateri se celo niso mogli ločiti iz hiš in jih je zatekla lava ter jih pokopala.

Mestece Mascali uničeno.

Med drugimi kraji je lava zalila tudi mesto Mascali, ki je ležalo sredi med Messino in Catanijo in štel 10.000 prebivalcev. Še 7. t. m. zvečer so upali, da bodo naravne sile mestecu prizanesle. Toda ponoči se je privlil 20 metrov visok val lave in se ob skalovju nad mestom razbil, toda tako, da se je glavni odecpek razlil naravnost preko mesta. V malo urah je mestoce izginito pod lavo. Miličniki so morali ljudi deloma siloma trgati iz hiš, ker so hoteli umreti v svojih domovih. Posebno pretresljivi prizori so se odigrali na mestnem pokopališču, ker se ljudje niso mogli ločiti od grobov svojih dragih.

Po cestah se pomikajo vrste beguncev z vozovi in tovornimi živalmi, ki nosijo vse njihovo premoženje. — Še včeraj so bili trdni kmetje in posestniki, danes so berači.

Ljudstvo pa vendar ne obupava. Trdno se zanaša na božjo previdnost. Vrše se prošnje procesije, a cerkve so noč in dan odprte.

Predsednica Združenih držav

O obeh tekmečih pri zadnjih predsedniških volitvah — Hooverju in Smithu — so listi mnogo pisali; zelo malo pa je znanega o njih. Vendar sta pa tudi to zelo važni osebnosti in je zelo verjetno, da gospa Hooverjeva ni samo slučajno postala »mati vseh Američanov«.

Gospa Smithova je doma iz Njujorka. Iz preproste družine je, a ko je dokončala šolo, se je učila klavirja in petja. Pela je pri neki dobrodelni prireditvi in tedaj spoznala svojega bodočega soproga. Mladi Smith, čigar mati je imela delavnico za popraviljanje dežnikov, je najprej prodajal časopise, nato kupčeval z ribami in ko je spoznal svojo nevesto, je imel neko neznatno službo. Dekletu je bil všeč izborni gledališki igralec, ki je imel lepo doneč glas in je bil izrazitih kretenj; Alfred Smith je spremenil tedaj Katarino Dunn domov in jo kmalu nato zasnubil in poročil. Gospa

Smithova ni nikaka svetovna »dama«, marveč je le ljubezniva, požrtvovalna soproga. Po srečnem naključju je postal njen mož mogočna osebnost v državi Njujork, a gospa Smithova se ne briga za politične zadeve. Neguje živali svojega moža, katerih ima Smith cel zverinjak, med njimi opice, papige, velikega orla in pa mladega medveda. Gospa Smithova ni nič moderna, nič ne kadi in gre malokdaj na konjske dirke, marveč skrbi največ le za gospodinjstvo. A čeprav navidezno tako malomeščanska, zna vendar sprejemati. Tega se je naučila tedaj, ko je bil njen mož njujorski guverner. Ko se je 1. 1926. poročila njuna hči, je povabila več tisoč oseb in vsa slavnost je bila prav sijajna. Gospa Smithova je bila tudi v Evropi in pozna Pariz, London in Rim, a njen mož ni še nikoli zapustil meja Združenih držav.

Vsa drugačna je gospa Hooverjeva, z dekliskim imenom Lou Henry. V mladosti je bivala v nekem mestecu Kalifornije, kjer je živel njen oče. Rada je po cele dneve divjala na konju okrog in prebila marsikak dan zunaj na hribih. Ker je tako ljubila naravo, se je posvetila studiju geologije na univerzi v Stanfordu. Ondi je spoznala Herberta Hooverja in se z njim kmalu zaročila. Potem je ona ostala še na univerzi, on je pa odšel kot rudarski inženier v Avstralijo. Nenadoma so ga pozvali na Kitajsko. Prej pa se je hotel poročiti. Ni imel dosti časa na razpolago, ladja se je že odpravljala na pot, a v katoliški Kaliforniji je malo protestantskih pastorejv in prav tedaj ni mogel nobenega najti, da bi ju poročil. Pa ju je poročil neki katoliški misijonar. Mlada zakonca sta se odpeljala v Peking, kjer

Japonski cesar Hirohito (Sijoči mir) in cesarica Nagako, ki ju bodo 10. t. m. slovesno kronali. Sedanj japonski cesar je bil najstarejši sin cesarja Vošihito, ki je 25. decembra 1926. umrl. Hirohito je že pred smrtjo svojega očeta prevzel regentstvo nad japonsko državo, ki šteje 85 milijonov duš, a po očetovi smrti je zasedel prestol. Njegova žena, s katero je poročen pet let, je rojena princezinja Kuni. Otrok nimata in je določen za prestolonaslednika cesarjev mlajši brat. Hirohito je sedaj star 27 let in je 124. v vrsti japonskih cesarjev. Je zelo izobražen mož in plemenit značaj.

Primerna prilika. Gospodinja: »Naš novi najemnik je sicer čeden gospod, samo neverjetno siten je. Kar vidi, vse hoče imeti...« Stara devica: »Prosim Vas lepo, predstavite me temu gospodu...«

Franc Jaklič:

„Ti pa nimaš očeta!“

(Črtica iz življenja na vasi.)

»Molimo še za očeta!«

Tako je stara Jerajka sleherni večer navajala vnuka Jožka, ko je z njim molila, predno je šla spat.

In ko je znal sam moliti, tedaj je po skupni večerni molitvi še poklečal, kakor so drugi, ter je molil:

»Oče naš za očeta!«

Tako ga je spominjala stara mati sleherni večer, pa tudi njegova, ki ga je pogosto privila k sebi in mu šepnila na ušesa:

»Ali si molil za očeta? Jožek, moli, moli!«

Ljubezen do sina je govorila iz nje in skrb za očeta in seveda tudi ljubezen, ki še ni bila omrznila.

»Moli!«

Jožek je molil, zakaj babica ni odnehala, dokler ni molil tudi za očeta tedaj še, ko je molil z njo in tudi potem, ko je že molil sam. »Očeta ne pozabi!« ga je opominjevala mati.

In Jerajev Jožek je molil za očeta, ki ga ni poznal nikdar.

»Kje pa je moj oče?« Tako je vprašal naposled iz radovednosti in tedaj je izvedel:

»Umril je!«

Takrat je videl, da si je mati obrisala oči. Tedaj je pa že vedel, zakaj ne vidi in ne pozna svojega očeta.

Pri sosedovih imajo očeta; tam na oni strani imajo v hiši očeta in starega očeta; pri vsaki hiši imajo očeta in spomnil se je dobro, ko je še jezdil kolena moža, ki se je igral z njim in tudi besedi se je spomnil, ki so se utrgale materi, ko ga je videla kobaliti kolena.

V dveh - treh vrstah

Razprodaja ruskih dragocenosti v Berlinu. Zadnje dni se je vršila v Berlinu dražbena razprodaja dragocenosti iz ruskih plemiških domov. Skupiček je znašal nad dva milijona mark, ki je pa sporen, ker so razne ruske plemiške družine: Jusupovi, Šerbatovi, Dolgoruki, Obolenski itd. vložili ugovor proti prodaji njihove lastnine. Zaradi teh ugovorov mnogo predmetov sploh ni prišlo na dražbo. Pričakovati je diplomatskih korakov sovjetske vlade. Lastniki dragocenosti, ki jih je poslala sovjetska vlada na dražbo, vložijo tožbo na vrnitev teh predmetov.

Berlinski roparji. V Moabitu v Berlinu so včeraj štirje roparji o belem dnevu napadli trgovca Wessela v njegovi trgovini in oropali blagajno.

Nemška letala za Francijo. — Francija je naročila v Nemčiji na račun reparacij šest ogromnih letal, katerih akcijski radij bo znašal po 4000 km. Letala nameravajo porabiti za promet med Evropo in Južno Ameriko.

Stolico za »Jazz« ustanove na državnem konservatoriju v Budapešti.

Iz Berlina v Indijo je poletel nemški letalec König na svojem 20 PS Daimlerjevem letalu in 8. t. m. pristal v Caracchi. König je med potjo enkrat zasilno pristal (v Perziji).

Na smrt obsojena je bila pred pariškimi porotniki Terezija Peuron, ki je zadavila desetletno deklico svoje sosedice iz maščevanja, ker se je sosedica z njo skregala.

Ukradeni kožuhi. — V Berlinu so zaprli Dunajčana Heidenreicha in Hoferja, ki sta prodajala zalogo dragocenih kožuhov, ki so bili nakradeni po dunajskih trgovinah.

Mraz na Švedskem. Na severnem Švedskem je padel toplomer na 17 stopinj pod ničlo; v Stockholmu imajo do deset stopinj mraza.

Požar v krematoriju. Predminulo noč je v hamburškem krematoriju nastal požar. Iz plamenov so rešili štiri krste z mrličji, ki so bile pripravljene, da jih naslednji dan sežgo.

Umorov in ubojev je danes v Avstriji več, nego jih je bilo v dneh prevrata. Krvavi zločini proti lastnemu in tujemu življenju trajno naraščajo.

Nova ameriška vseučiliška ustanova. Podpredsednik westchesterske Narodne banke D. Pugsley je daroval pravniški fakulteti v Harvardu 500.000 dolarjev. Iz tega zaklada nameravajo ustanoviti 60 mednarodnih ustanov, ki se bodo razdelile med vse narode na svetu.

»O, kako te imajo stari oče radi!«

Starega očeta je torej poznal, očeta ni mogel poznati, zakaj umrl je bil, kakor so mu pravili.

Pač pa je zastavil večkrat vprašanje:

»Kakšen je bil moj oče?«

Primerjal je vse očete iz vasi, ki jih je poznal in je spraševal, kateremu je bil podoban.

Tedaj je izvedel, da je bil oče velik in lep.

Oseba očetova je stala pred njim krepka in prikupljiva. Tako mu ga je bila naslikala mati. On ga je bil vzljubil, kakor se ljubi očeta in nosenen je bil nanj tako, kakor vsak drugi izmed vrstnikov na svojega, ki ga je še imel.

Kadar je naneslo, da ga je mogel omenjati, tedaj je vzvalovilo polno spoštovanja in ponosa:

»Moj oče...«

Ljubezen mu je narekovala besede.

Bilo je ob času, ko so zorele maslenke. Vaški otroci so se drevili od vrta do vrta in so se kosali, kdo bo nabral več maslenk.

Vodila jih je Kaleževa Režika, ki je bila najstarejša med njimi, pa tudi najmočnejša in najdrznejša. Tudi dečki so ji morali biti pokorni. Kdor se ji je kaj ustavljal, ga je kmalu položila po tleh, da je bil od vseh zasmevan.

Njenemu vodstvu se pa niso udali samo iz strahu, temveč jih je Režika pridobila tudi na drugi način. Nihče ni znal svinjke tako uganjati kakor ona in kadar so bili za vasjo kozo, gotovo je zadela kozo, da je zletela Bog ve kam. Tudi jezdila je bolje, kakor vsak fant. In vedela je več, kakor vsi dečki in deklice skupaj.

Večkrat jim je povedala reči, katerih sa-

Dražbena japonska nosilnica, v kateri nosijo japonske cesarje in kronanju

Za duha in srce

TRIMESEČNI LJUDSKOUNIVERZNI TEČAJ
ZA KMETSKA DEKLETA.

Paderborn, 5. nov. 1928.

Danes se je pričel trimesečni ljudskouniverzni tečaj za vzgojo kmetijskih deklet v gospodinjstvi šoli Volsvereina in Inselbadu poleg Paderborna. K temu tečaju, ki je prvi v tem smislu, je prišlo 15 deklet iz vseh pokrajin Nemčije in tri inozemke: 1 iz Nizozemske, 2 iz Jugoslavije.

Ob 9 je otvorila prvi katoliški ljudskouniverzni tečaj za kmetijska dekleta (protestantje jih prirejajo že več let) predstojnica gospodinjstvene šole Schulze-Eckel s kratkim nagovorom. Otvoritev je poleg omenjenih prisostvoval učiteljski zbor (4 učiteljice), ravnatelj tukajšnjega Volsvereina Harzfeld, gospa dr. Lene Neufeld in gospa dr. Cramer. Smoter tega tečaja je, kmetijskim hčeram pokazati, kako jim je razumeti nalogo žene, matere in državljanke in kako naj jo vrše. Pouk se deli v teoretično predavanje in praktično udejstvovanje na precej obsežni ekonomiji opoli gospodinjstvene šole. Poleg tega pa ta tečaj razširja obzorje tudi glede ženinih nalog v družabnem življenju, v gospodarskem, državljanstvu in kulturnem pogledu. Predavanja iz življenja in družbeslovja, kmetijske zgodovine, ljudske umetnosti in iz raznih žvlenjskih krogov imajo namen vpeljati tečajnice v sodobno družabno življenje in družabno upravo.

S tečajem so združene razne ekurzije, tako k zborovanju katoliškega Frauenbunda, k predavanjem slovitega predavatelja kaplana Fehsel, v industrijske kraje Westfalske itd.

Po obsežnosti programa je pričakovati od tega tečaja prav mnogo praktičnih sadov, ki bodo, upam, prišli v prid tudi slovenskim dekletom.

A. Lebar.

Zbori št. 5 so izšli. Imajo deset strani glasbene priloge. M. Zeleznik je objavil moški zbor na vasi na besedilo V. Kapusa, kontrastov živahno pesem simetrične kompozicije, vsebinski fantovskega značaja. Fr. Medricky je zložil moški zbor Billa jednom ružo jedna na M. Mitrovičevu besedilo, zvočen zbor, v drugem delu tenor solo in ostinatni zvonovi v basu. Karel Pahor je objavil štiriglasni otroški ali ženski zbor Na semnju (besedilo K. Širok) ter ženski zbor Pomlad gre v svet (St. Kosovel), ljubko melizmatično razgiban. Peter Jerab ima v zbirki mešan zbor Veterček moj (Bogomila) zmernega stila, a umerjeno in občuteno pesem. Anton Jobst je na besedilo M. Elizabete komponiral mešan zbor z bas-solom in orgljami Marijin sem otrok. Zelo občutno, hromatično barvita skladba. Književna priloga prinaša G. Strniše pesem Slavku, katero se izplača uglasiti, končuje s popisom Cestnega pevskega festivala in ustanovitve Veselovanske Pevske Zveze. Dr. A. Schwab nadaljuje s spomini »Ispavci in jaze. Potem sledi zgo-

dovina Zel. glasb. društva »Slovec« v Ljubljani in P. D. »Dubrava« v Dubrovniku. Med dopisi se je oglasil agin predstojnik organistovskega društva s člankom »Cerkvena glasba in organist«. Vprašanje socialnega položaja naših organistov je od dne do dne bolj pereče. Treba ga nujno in zares enkrat začeti reševati. G. Klančnik stavi konkretne predloge — naj ne bi našli glubih ušes! Merodajni krogi, zganite se!

Adolf Dobrjanski. V Michaloveh na Slovaka-škem se je odkril spomenik znanemu buditelju Karpatske Rusije A. Dobrjanskemu. Rodil se je leta 1817. v ruski družini in Rudolju poleg Košic in postal, dasi rudarski inženir po poklicu, znan slavist. Obvladal je 10 jezikov od rusine do italijanske in kmalu navezal osebnostne stike z vodilnimi jugoslovanskimi ter galiskoruskimi politiki. Bur- neta leta 1848. je razpravljal praški slovanski kongres o ruski vojvodini, katero je predlagal ustanovi- ti Dobrjanski pod okriljem Avstrije. Pripomogel je tudi k rešitvi Dunaja z rusko pomočjo. Ogri so preganjali Dobrjanskoga, ki je pobegnil v Lvov in tam postal avstrijski komisar pri ruski vojski. Z njo se je povrnil potem v domovino, kjer je igral veliko vlogo pri preporodu Karpatske Rusije. Pod- piral je ruske znanstvenike pri raziskovanju svoje domovine in pozneje od dunajske politike razoča- ran stopil v pokoj kot Ritter von Sacsuruv (po ime- nu svoje graščine, kjer je gospodaril in odkoder je ustanovil »Slovsko Matice« v Turčanskem sv. Martinu). Leta 1867. je postal Dobrjanski državni poslanec in žrtev novega preganjanja, ker je pri- čela Avstrija izigravati zoper galiskoruski pokret novo ukrajinsko gibanje. Po ponovnih dejanskih napadih je odposlal Dobrjanski otroke na Rusko ter se preselil v Lvov. Leta 1881. so ga zaprli skupno s hčerko, Olga Grabarjevo, in po polletnem bivanju v ječi je prišlo do znanega vohajalskega procesa. Toda Dobrjanskemu se je posrečilo ovreči mogočnega Tisza, ki ga je hotel ugonobiti. Odkril je, da je bil leta 1849. slučajno priča, kako je ponujala trojica ogrskih velikašev krono sv. Ste- fana ruskemu velikemu knezu Konstantinu, da bi s tem rešili ogrsko samostojnost. Ruski general Paskievič je to ponudbo takoj odklonil. Tisza je vedel, da pozna Dobrjanski ta dogodek, ki se je odigral v Velikem Varadinu in od tod je izviralo njegovo sovraštvo. Ko je Dunaj za to zvedel, je bil proces ustavljen in Dobrjanski obsojen samo na 8 mesecev ječe z vstetnim preiskovalnim zaporom. Domov pa ni smel več: bivali je moral na Dunaju ter pozneje v Innsbrucku, kjer je umrl leta 1901. Njegovi rojaki so dosegli po dolgi prošnji do- voljenje za prenos ostanov v domovino. Hčerka Dobrjanskoga, Olga Grabar, pa biva še zdaj v Mos- kvi pri sinu Igorju Grabarju, znanem ruskem umetnostnem zgodovinarju in ravnatelju moskovske Tretjakovske galerije.

Naročajte »Slovenca«!

Sport

NADALJEVANJE PRVENSTVENEGA TEKMOVANJA.

Borba za mesta in točke v jesenski nogometni sezoni se bliža svojemu koncu. Jutri nastopita v predzadnjem kolu para Slovan-Jadran in Slavija-Svoboda. Jadranu, ki je ostal preteklo sezono na zadnjem mestu tabele ter ga je le zmagovita kvalifikacijska tekma z Reko rešila padca v I. b razred, se proži jutri prilika, da si osvoji predzadnje mesto v tabeli, ker nastopi Slovan handicapiiran brez sred- njega krilca Volkarja. Vsekakor ima Jadran boljše izgleda na uspeh.

V predtekmi se srečata Slavija in Svoboda iz I. b razreda. V tej tekmi ima Svoboda najboljše šanse, kajti Slavija, ki je letos izpadla iz I. raz- reda, je pokazala doslej dokaj slabo igranje. Pred- tekma prične ob 13.30, glavna tekma pa ob 15. Igra se na igrišču Ilirije.

DROBNE SPORTNE VESTI

Zagrebska Concordia je svojo najemno po- godbo za igrišče podaljšala do leta 1940. Zgradila si bo moderen stadion, ki bo edin te vrste v državi. Za Gilerjem je odšel še drugi izborni igralec. Mika Babič, ki študira na Dunaju, se je pri- javil kot amater Rapidu in bo bržkone že igral 25. novembra proti Sportklubu. Vsiel zmanjšanja sodniških taks na zadnji skupščini J. N. S. je nastal spor v subotički sekciji. Proglasilo so štrajk, tako da se sedaj ne morejo vršiti nobene tekme. Važen, čeprav enostranski sklep j napravila J. N. Z. na zadnji seji. Igralci prvorazrednih klubov, ki so pre- stopili v drug klub, lahko takoj igrajo v prven-

mi še niso opazili v knjigi življenja in bi bilo za nje bolje, ko bi še nihče ne bil načel vpričo njih dotičnega poglavja.

Toda Rezika se je ravno ponašala, da ve več kakor drugi izmed njih. Vedela je lahko.

V njeni družini je bila doma odurna be- seda in ohlapna. Vasovalci so zahajali k nje- nim starejšim sestram in tako je slišala mar- sikaj in tudi videla nerodnosti, kakršne naj bi bile skrite mladini kar najbolje.

Vaški otroci so prinesli marsikaj domov, kar je vzbudilo ropot v domači hiši, ako je prišlo na dan. In ako so starši le doganjali, kdo je to povedal, se je izvedelo, da je Ka- leževa Rezika tista, ki že ve take reči.

»Ti grdogledka! Ti spridenka!«

Take primke so ji dajale ogorčene matere in prepovedale otrokom hoditi z njo.

Pa kaj je koristilo prepovedovanje, ko niso mogle imeti otrok vedno pred očmi. Je delo v kuhinji, na vrtu, njive so daleč zunaj vasi in tedaj, zlasti v poletnem času, gospo- darijo na vasi otroci sami.

Takrat si poiščejo družičino otroci sami in gredo za tistim, ki zna največ iger, ki ve, kje gnezdijo tiči, ki zna nastavljavti zanjke in drugo, kar vleče in miče otroke.

Kaleževa Rezika je vedela tudi, kje so najboljše maslenke in kako se najlažje pride do njih.

Pod široko maslenko so se poganjali za hruškami, ki so padale dali in ako same niso hotele dovolj hitro na tla, tedaj so jim naj- spretnjeji pomagali z drevesa, da jih je bilo za vse dovolj.

Ej, kako so hrustali!

Pa so se igrali. Jarili in smejali. Upehani poleg po tleh in tedaj so si pripovedovali o stvarih, ki zanimajo otroke. Dečki so posku-

sili modrovati, posnemaajo svoje očete v bese- dah in kretnjah.

Tedaj je tudi Jerajev Jožek poskusil.

S poudarkom je začel:

»Moj oče!...«

Tedaj pa je planila Kaleževa Rezika in zagostolela:

»Ti pa nimaš očeta! Ti pa kar molči!«

Jožek se je postavil:

»Pa sem ga imel!«

»Nikoli! Brez očeta si! Ti si pankrt!«

Tedaj je bil Jožek v zadregi, kaj bi od- govoril na besedo, o kateri ni vedel, kaj po- meni. Dražilo ga je posmehovanje nekaterih že »modrejših«, ki so vedeli, kaj pomeni be- seda, in splošna veselost otrok, ki jih je pre- senetila neznana beseda ter jih je zanimal dvoboj med Jožkom in Reziko.

Pa se je v družbi ponavljala beseda:

»Pankrt! Pankrt!«

Vsi so upirali oči v Jožka, ki se je vzdignil in povedal v obrambo:

»Jaz nisem pankrt! Jaz sem Jožek!«

Najbrihtnejši so prasnili v nov krohot, ki je potegnil za seboj vse, najbolj pa Reziko, ki je ponosna na svoje odkritje ponavljala.

»Pankrt si! Pankrt si!«

Kazala je s prstom nanj, kar so mnogi po- snemali s kretnjo in v besedi in se posme- hovali Jožku, ki se je branil.

Reziko je potegnla dalje vesela razbrzda- nost, da je nadaljevala z razkritji, ki so se mladi družbi, v kolikor je razumela, zdela imenitna.

Tedaj je v pojasnjevanju dala Jožkovi materi ime, kateremu se je sama zakrohotala in vsi drugi z njo.

Čimbolj se je Jožek branil, tembolj je na- raščal krohot in zasmehovanje.

konservatorija: 1. Trio za klavir, klarineto in vi- jolo (op. 14), igrajo gg.: Sivica, Gregorec, Sušteršič. 2. Figarova svatba: 2 solospesa (ariji): Herta Arko, spremlja g. Sivica. 3. Andante iz 5. koncerta za klari- neto (A-dur), igra Gregorec, spremlja Sivica. 4. Moški vedno rad pokuša (pesem), Herta Arko, spremlja Sivica. 5. Kvintet (v A-duru) za godala in klarinet, op. 108, gg.: Stančič, Pfeifer, Sušteršič, Leskovic in Gregorec. — 22: Poročila.

Drugi programi

10letnica osvobojenja Poljske v radiju. Danes ob 20 in 23 proslavljajo vse poljske postaje 10letnico neodvisnosti poljske republike s skup- nim slavnostnim sporedom, ki je prav pester in vreden velikega jubileja.

Sobota, 10. novembra.

Zagreb: 17.30 Lahka glasba. — 19.30 Prenos violinskega koncerta iz Szigeti-ja. — Breslau: 20.15 Zabavni večer. — Praga: 19 »Vojak in plesalka«, komična opera (Martinu). — 22.25 Ciganska glasba. — Leipzig: 20 »Das Dreimäderlhaus«, oper. (Schu- bert); nato plesna glasba. — Stuttgart: 17.30 Kon- cert pevskega zbora. — 20 Koncert orkestra. — Bern: 20.30 Orkestralna glasba. — 21 Kabaretni večer. — Katowice: 20 Koncert in druge svečanosti ob priliki proslave poljskega narodnega praznika. — Rim: 17.30 Vokalni in instrumentalni koncert. — 20.45 »Cendrillon«, opera (Massenet). — Berlin: 16.30 Lahka orkestralna glasba. — 20 Simfonična masa, (Windspurger); nato plesna glasba. — Du- naj: 11 Koncert godalnega kvarteta. — 16 Orke- stralna glasba. — 18.25 Proslava 700letnice Wal- terja von der Vogelweide. — 19.30 Vijolinski kon- cert iz Szigeti-ja; nato poltuba orkestr. koncert. — München: 18.05 Harmonijski koncert. — 19.30 Koncert pesmi. — 20 Zabavni večer. — Milan: 20.50 Koncert s pesirnim sporedom. — Budapest: 17.40 Simfonični orkestr. koncert. — 20.30 »Princ Bob«, opereta v treh dejanjih. — 23.10 Koncert ciganske kapele.

Naznanila

Ljudijsko gledališče

Drama:

Začetek ob 20.

Sobota, 10. novembra: Ob 15. uri: ZUPAN STIL- MONDSKI. Dijaska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Ob 20. uri: DOBRI VOJAK SVEJK. Izven.

Nedelja, 11. novembra: Ob 15. uri: MODRI OSLI- CEK MISKO. Izven.

Ob 20. uri: KUKULI. Izven.

POSLANO.

Prosvetnemu oddelku vel. župana v Ljub- ljani. — Pod tem naslovom je izšel v 31. številki lista »Orjuna« z dne 25. avgusta 1928 članek, v katerem me »nepodpisani« avtor prav po orjuna- ško blati in napada. Ves ta dični članek pa izven v hrepeneči želji, da bi me prosvetna uprava — na ljubo 2% soli Jugoslavije — prestavila. Ko sem bil uradno obveščen o ovadbi posestnika Antona Trčka iz Bevk št. 19, sem po obliki članka sodeč vložil tožbo proti ovaditelju. Orjunaško-demokrat- ske metode v tiskovnih pravdah so nam že znane. Tudi tokrat se je zgodilo, da toženec ne priznava avtorstva, niti urednik ni odgovoren, pač pa neka tretja oseba, kateri je ljubezni moj moralni nad- zornik dal informacije o mojih »dejanjih in ne- vzdržnem razmerju«. Torej tretja in najbrže še zraven »neodgovorna« oseba! Kaj pa, ali bi ne bilo lepo, če bi prevzel odgovornost kak gospod po- slanec? Od toženca seve ne zahtevam, da bi iz- dajal avtorja članka, ki je tak junak, da se skriva za podpis »Bevke«. Moja skromna plača, ki mi itak ne zadostuje za življenje, ni ne dopušča, da bi po določili tiskovnega zakona iskal avtorja ter plačeval pravdne stroške. Junaštvo, vprav orju- naško, nepodpisane avtorja mi daje popolno za- doščenje. Radevolje mu prepuščam — blamažo, katero si je priboril s svojim junaškim zaplotni- karskim napadom. S strahopetci za plotom se še nisem boril in tudi danes se ne bom. Torej junaško na mejdan — ali pa ostani za plotom. — Prvo bi bilo »fair«.

Upravitelj Srečko F. Kristan.

Bukove in hrastove prage (švelarje)

razne dimenzije kupite Jos. Osolin, Laško

Ponedeljek, 12. novembra: Zaprti. Torej, 13. novembra: NOBLOVA NAGRADA. Red B. Sreda, 14. novembra: FANY, TETE, STRICI ITD. Red C.

Opera:

Začetek ob pol 20.

Sobota, 10. novembra: BOCCACCIO, opereta. Izven. Nedelja, 11. novembra: TRUBADUR. Izven. Zni- žane cene.

Ponedeljek, 12. novembra: Zaprti. Torej, 13. novembra: Carobna piščal. Red A. Sreda, 14. novembra: OEDIPUS REX. IZ KOMIO NE OPERE. Red D.

Mariborsko gledališče

Sobota, 10. novembra, ob 20. uri: »THERESE RA- QUIN« ab. B. Kuponi. Zadnjikrat.

Nedelja, 11. novembra ob 15. uri: OEJŠA. Znižane cene. Kuponi.

Ob 20. uri: ON IN NJEGOVA SESTRA. V korist Združenja gled. igralcev.

Nedelja v mariborskem gledališču. Popolne priljubljena klasična opereta »Gejše« pri znižani vstopnini, zvečer pa prvič v sezoni izredno zabav- na burka »On in njegova sestra« v korist Združenja gled. igralcev.

Prireditve in društvene vesti

Strokovno društvo javnih nameštencev in vpo- kojencev v Ljubljani ima drevi ob 20 svojo redno sejo.

Brezica. 11. t. m. se vprizori ob pol 4 pop.

Mlinar in njegova hči, narodna igra v 10 slikah. Konjice. Jutri bo po desetem opravilu občni zbor Kat. izobraževalnega društva in zborovanje. Popolne predstava »Naša kri«, zvečer komerz.

Naše dijaštvo

Zarjani! 55. redni občni zbor J. k. a. d. »Zar- ja« bo nocoj ob 8. uri v društveni sobi. — Za člane udeležba strogo obvezna, tovariši bratskih društev prijazno vabileni! — Predsednik.

Akademski zveza. Danes ob 2. popoldne se vrši v glavni dvorani Akademskega doma izredna skupščina.

Redna letna skupščina »Slovenske dijaške zve- ze« se vrši v nedeljo, dne 1. nov. t. l. ob pol 11 v dvorani Akademskega doma. — Po sklepu predse- siva zastopajo društva, katera ne dopošljejo pove- rilnic, lanski delegati z lanskim številom glasov. — Predsedstvo SDZ.

Polzvedovanja

Petelin se je zatekel. Dobi se: Poljanski na- sip 10, v pisarni Dobrodelnost.

Zastopstvo

prvovrstne marke avtomobilskih in strojnih olj se odda za vse večje kraje Slovenije. Protokolirani trgovci na prometnem kraju naj pošljejo svoje ponudbe pod »Zastupnik« na Publicitas, Zagreb, Gunduličeva 11.

NA DEBELO! NA DROBNO!

Vsestransko znameniti

prima emendolski sir

je zopet dobili v mojih prodajalnah: Maribor, Koroska cesta št. 10 in Aleksandrova cesta št. 51.

PRVA MARIBORSKA MLEKARNA
ADOLF BERNHARD

Proda se radi nenadnega odpotovanja

izborna vpeljana trgovina z drvmi, ogljem in pre- mogom z vsem inventarjem, zalogo drva in pre- moga in potrebno opremo; motorna električna žaga za žaganje drv, naprava za vezanje kolobar-jev, veliki voz s konji in mali ročni vozovi za razpeljavanje po mestu. Prostrano in zelo pri- kladno skladišče s potrebnimi barakami za pisarno z vpeljanim telefonom, kuhinjo itd., se nahaja v večjem mestu Dalmacije na zelo prometnem kraju. Resni reflektantje naj se obrnejo pod »Za- 17773« na Publicitas, Zagreb, Gunduličeva 11.

Vsi so bili istih misli in so se ji grozili in zgledovali na družino, ki vpričo otrok raz- pravljajo o stvarih, ki niso za otroke.

Jožek pa vendar ni takoj izvedel, kar je želel, zaradi tega je vprašal:

»Mama! Kaj ne, da nisem...«

Toda predno je gladko izgovoril zadnjo besedo, mu je zaslonila mati z roko usta in ga stisnila k sebi ter ga božala.

»Moj otrok si, moj! Ne izprašuj! Saj te imam rada!«

Zmotili so ga z ljubkovanjem, vpraševali sem in tja, govorili o hudobnosti Kaleževe Rezike in drugih porednežev ter ga svarili, naj ne hodi na vas med hudobneže. Tako jim ni bilo treba dajati pojasnila, ki bi bila bridka zanj in stokrat prebridka za mater.

Še vedno so ga spominjali:

»Moli za očeta!«

In molil je zanj, ki ga ni nikdar videl, ne poznal. Tudi kasneje, ko je izšolan v neusmi- ljeno resnobni šoli življenja, spoznal resnico v lastni zadevi.

»Za očeta!«

Čutil je naposled, da mu je mati naročala iz ljubezni do očeta. In ta ljubezen je vzgo- jila v otrokovem srcu ljubezen, ki ni ugasnila v njem tudi potem ne, ko je ledeni piš živ- ljenja prihrul in mandral v njegovem srcu.

»Moj oče!«

Mrznje, ki jo je bila zbudila Kaleževa Re- zika z odurno besedo, Jerajev Jožek nikdar ni mogel prav premagati.

Z grenkobo v srcu se je spominjal Rezi- ke, kakor tudi vseh onih, ki so kdaj namiga- vali v stran, kamor je bila pokazala z odurno lahkomisljenostjo Rezika.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglase strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din.

Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Ček račun Ljubljana 10.349. Tel. št. 23-28

Službe iščejo

Iščem službo
praktikantije
za delikateso, mlekarstvo ali slaščičarno, kjer bi lahko pozneje prevzela obrt. - Ponudbe na upr. Slov. pod: Dober promet.

Službodobe

Služba organista
v Dobu se odda s 1. decembrom t. l. Plača mesečno 600 Din (šest sto denarjev) in pogrebna štolnina. Pism. prošnje naj se pošljejo do 25. t. m. na župnijski urad v Dobu pri Domžalah. - V Dobu, dne 5. novembra 1928.

Vajenec za vodovodno instalacijo
se sprejme. Josip Kožuh, Sp. Šiška, Aleševčeva 36.

Krojašk. pomočnika
dobro izurjenega za fina dela sprejme takoj v trajno službo; hrana in stanovanje v hiši. Istotam se sprejme tudi izučena šivilja. - Ivan Vrhovec, krojač, Sent Vid pri Ljubljani.

Čevljarški obrtnik
dobro situiran, sprejme enega čevljarja in enega prikojevalca s kapitalom kot družabnika v svrhu povečanja obrata. - Ponudbe na Josip Pogačar, Radomlje.

Spretno navijalko
sprejme stroj, pletenje F. M. Rozman, Židovska 7.

Vajenca
kmečkih staršev, sprejemem za sodarsko obrt. Hrana in stanovanje v hiši. - Strniša, sodar, Moste pri Ljubljani.

Služkinjo
sprejemem v starosti 30 do 40 let, ki zna kuhati in opravljati tudi druga hišna dela. Ponudbe na upravo Slov. pod: »Zanesljiva in poštena«.

Pouk

Pozor!
Dnevni in večer. tečaj za prikojevanje dam. oblek se vrši pri strokovno izprašani učiteljici ter lastnici modnega salona

Roza Medved
Ljubljana, Mestni trg 24, III. nadst., nasproti rotova. - Kroji se izdelujejo po meri.

Posredstva

Stanovanjska hiša
dvonadstrop., sredi mesta, ugodno naprodaj. - Naslov se izve v upravi Slovencev pod št. 10.983.

Realitetna pisarna, Maribor, Tattenbachova 19 - prodaja ugodno
kmetije, gostilne, vile, hiše, pekarije, mline in opekarnice na Kranjskem in Štajerskem.

Dijaki

Dijake
sprejemem na stanovanje in hrano. - Mestni trg št. 18, III. nadst.

Stanovanja

Lepo stanovanje
dveh sob, nemeblirano, se odda v centru mesta s posebnim vhom, z uporabo kopalnice in elektrike za mesečno ceno 1500 Din. - Ponudbe poslati pod: »Lepo stanovanje« upravi Slov.

Stanovanje
ene ali dveh sob in priključni, išče vdova s kuharico za takoj ali 1. februar. - Naslov v upravi Slovencev pod št. 10.956.

Lepa soba
v sredini mesta se odda gospodu. - Naslov pove uprava Slov. št. 10.997.

Objave

Halo! Domače kolone
dobite v gostilni »Koroški dom«, Poljanska cesta 11. Izbrana štajerska in dalmatinska vina. Vsak dan radio koncert.

Pozor!
Na Martinovo nedeljo k Müllerju za Bežigrad na krvave klobase in pečene gost. - Če jih pride cel milijon - vsak dobi svoj porcijon!

Kupimo

Bukova drva
vsako množino, z navedbo cene, ponudite družbi »ILIRIJA«, Ljubljana, Vilharjeva cesta.

Jelšo
rezano ali okroglo, kupimo. - Ponudbe upravi Slov. pod »Jelša 10.965«.

Poizvedbe

Mlada psica
volčje pasme, je ušla. - Prosimo, naj se odda pri Widmayerju, Križevniška 2, Ljubljana.

Prodamo

Nove orgle
lepo doneče, se prodajo. Pneum. sistem, reg. Principali 8', Salicional 8', Flauta 4', Pedalna zveza, Oktavna zveza, Suboktavna zveza. Cena ugodna. Garancija. Iv. Kacin, tovarna orgel, Gorica, Piazza Tommaseo 29.

Ca. 10 hl vina
cena 4 Din za liter, se prodaja. - Vpraša se na Poštni predal 246, Ljublj.

Koks
suh, 80 Din (100 kg) vedno na zalogi. - Mestna plinarica.

Mašanska jabolka
se prodajajo pri oskrbništvu barona Tviki, Maribor, Tomšičeva ulica.

Avtomobil prodam
poceni, Fiat type 510 Torpedo 6/7 sedežen, v brezhibnem stanju. Vprašanja na Ivan Leon, Zagreb, Nikoličeva 9.

Več vinskih sodov
od 200—500 litrov, prodam. - Poizve se na Strmi poti 8, Ljubljana.

Dva potniška avtomobila
malo rabljena, v izbornem stanju, naprodaj pri tvrdki Lampret in drug d. z o. z., Ljubljana, Dunajska cesta 22.

Obrt

Pubasto perje
kg 38 Din. razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Izkoristite priliko, dokler zaloga traja. Imam tudi beli puh kg 300 Din. L. Brozović, kem čistilna perja, Zagreb, Ilica 82.

Perje
vsako množino, čiščeno, neizčiščeno, nečehano - kokošje, purje, račje in gosje - prodaja tvrdka E. Vajda, Čakovec, Medjimurje.

Sveže najfinije, norveško ribje olje
iz lekarne dr. G. Piccolija v Ljubljani se proroča bledim, slabotnim osebam

Krojači in šivilje

Kroje (šnite) po najnovjši modi razpošilja za dame in gospode Knafelj Alojzij, strok. učitelj v Ljubljani, Križevniška 2.

Volna in bombaž
za strojno pletenje in ročna dela dobite po najnižjih cenah pri PRELOGU, LJUBLJANA Stari trg 12 - Židovska 4.

Najboljše kolo
šivalne stroje »Gritzner« (nizke cene) pri Jos. Petelinc - Ljubljana, poleg Prešernovega spomenika (ob vodi).

Pletilni stroj

št. 8/60, prodaja in vzame vsakovrst. delo na dom izurjena pletilja. Naslov v upravi Slov. št. 10.985.

Otomane

v različnih vzorcih, po 550, 600 in 680 Din. otomanska pregrinjala, modroce itd kupite najbolje. - Rudolf SEVER tapetništvo, Marijin trg 2

Pšenično moko

A. VOLK Ljubljana Resljeva cesta 24.

Bukovih DRV

krompirja, fižola vsako množino, ter več vagonov božičnih drevesc kupim. - Ponudbe (za fižol tudi vzorec) na Praznik, Zagreb, Kanal.

Modni salon

"MIRA"

KRIŽKA (RADEŽ) Forjanska ulica št. 6 se priporoča cenj. damam za izvrševanje oblik, plašev in kostumov po najnižjih cenah.

Za inštalaterska in monerska dela v Baranji, v neposredni bližini Osijeka, iščemo za trajna dela

5 izkušenih elektromonterjev 5 izkušenih monterjev telefon- skih central in aparatov

Najboljše sile lahko računajo pozneje na stalno namestitev. - Oglasiti se dne 10., 11. in 12. novembra med 7. in 10. uro jutraj v hotelu »Štrukelj«, pri vratarju.

V petek dne 9. novembra ob 4 jutraj je preminula po dolgi in mukepolni bolezni najina predraga mati, gospa

Helena Tuma roj. Aleš

Zemeljske ostanke blage pokojnice prenesemo iz hiše žalosti, Dunajska cesta 17, k večnemu počitku na pokopališče pri Sv. Križu v nedeljo dne 11. novembra 1928 ob 4 popoldne. Ljubljana - Praga, dne 9. novembra 1928.

Ana, hčerka. Ferdinand, sin.

Mestni pogrebni zavod.

**Kedaj
bodemo
postali srečni
in zadovoljni?**

V mesecu novembru, ko se bode pričelo žrebanje glavnega in milijonskega V. razreda srečk Državne razredne loterije.

**Zakaj bo
v tem času**

mного iznenadenja in senzacije za celo bodočnost?

Ker bode zadeto mnogo milijonov dinarjev, ter padejo veliki dobitki v prvi vrsti na doplačilne srečke, katere ima še samo v mali množini na razpolago glavna povlaščenca in širom cele Jugoslavije poznana najsrečnejša kolektura

Aleksandra R. Pavlovič, Beograd. Obilicev Venac 35. Tel. 15-25

Slovenci na plan pa še danes naročite po dopisnici eno doplačilno sročko, katere cena je v primeri z ogromnimi dobitki zelo nizka ter stane 1/4 Din 300.—, 1/2 Din 250.—, 1/4 Din 125.—

Peter Klemen:

Slovenski kurir in njegova smola

(Popotni spomini iz doli dni po prevratu.)

(Dalje.)

Rude se je smejal na vse grlo in je rekel, da ne more drugače, ker me je videl v tako resnosmešnem položaju.

Doktor Gobović pa je iskal ščipalnik in ko so mu pošle vžigalice, je zaprosil mene: »Dajte mi žigice, da tražim, jer bez cvikera ne vidim ništa.«

Anglež pa je kadil cigareto in žvižgal. Kmalu se je pripeljal mimo italijanski avtomobil. Par vojakov je bilo v njem. Obstopili so nas in nas izpraševali drugega za drugim: Si e fatto male, si e fatto male, povero Lei (Ali ste se pobili, revež?).

Ko smo jim dopovedali, da ni nič hudega in da sem se le jaz malo opraskal, so bili prav za prav oni prvi, ki so prišli na misel, da je treba avtomobil dvigniti in ga spraviti iz jarka.

Pomagali so nam, kot se spodobi, da nam pomagajo, kajti močni Angleži, kot smo bili mi, to zaslužijo in, če ne zaslužijo, so vsaj potrebni pomoči.

Vprašali so samo Rudeta, če je on tudi Anglež, ker tako močno zavija po tržaško.

Res je govoril po tržaško naš Rude, a kaj hočete, je pač Tržačan; a tisti večer bi bil moral biti Anglež.

Italijanski vojaki so nam spravili avtomobil zopet na noge, popravili so nekatere

poškodbe pri motorju in bili smo zopet pripravljeni za pot.

Brez vsake bojzani sem zopet vstopil, saj hujšega se mi ni bilo več bati, kot da zopet zavozimo v kako jamo, to pa bom, sem si mislil, tudi v drugič prestal, če sem v prvič odnesel samo razpraskano kožo.

Naš sofer si je prižgal zopet cigareto in zažvižgal.

Čakati smo ga morali kakih deset minut, da je končal svojo pesem, nazadnje pa je vendarle pognal v dir naše nesrečno vozilo.

VIII. POGLAVJE.

**V temni, mrzli noči na neznani ravnini.
Treviso. V angleški vojašnici.**

Šli smo dalje v dežju in blatu, preko razritih in razstreljenih cest. popolna tema je bila, a naš avtomobil je bil brez luči in bali smo se, da nam zmanjka tudi bencina.

Došli smo ob Pijavo krog osme ure zvečer. Zagledal sem pred seboj široko vodo, čez katero je peljal pontonski most. Na obeh straneh je gorelo par močnih acetilenk in nekaj karabinerjev je stalo tam doli.

Dolg in ozek je bil ta most čez široko vodo. Na obeh straneh sta podolgem ležala radi varnosti dva lesena pragova, da bi kak nepreviden človek ne zavozil po nepotrebnem v mokri element.

A naš Anglež je naredil kakor koza, ki se pase najrajši po nevarnih krajih. Avtomobil je zavozil na most, a tako, da je levo kolo

šlo izven varstvenega hloda, čisto ob robu. Le par prstov na levo in ne vem, koliko vode bi bil popil, če se je ne bi bil, kar bi bilo verjetno, napil za vedno.

Karabinerji so vpili na vso moč na obeh straneh: Attenzione, attenzione (Pozor)! Guardate, che casca, guardate, guardate! (Glejte, da pada (avtomobil) glejte, glejte!)

Kar sapa mi je zastala, zamižal sem in čakal, da se zgodi, če ni drugače.

Anglež pa je vlekel cigareto. Niti najmanj ga ni razburjalo vpitje karabinerjev.

Pa čemu? Saj če bi se kaj pripetilo, bi bil on edini ki ne bi pil.

V zadnjem trenutku se je avtomobil zopet nagnil, zadnje kolo je telebnilo na levo navzdol, a k sreči se je ujelo že na suho, bili smo rešeni.

Videl sem zadnjikrat oni večer vseh devet avtomobilov. Naš je bil zadnji, desetega ni bilo nikjer.

Po kratki serpentinu so škrebotali navzgor, a čez pet minut so izginili vsi, naš pa je stal sredi neke poljane na cesti, ki je nihče ni poznal, v smeri, za katero nihče ni vedel.

Ni me več dosti brigalo, kje smo in kam gremo, postal sem bil kljub mrazu brezčuten, zija sem v votlo temo in ni se mi ljubilo, da bi vprašal svojega soseda: Kaj misliš, kaj praviš?

Angleški sofer je bil izstopil, si prižgal cigareto in je stal pred avtomobilom.

Od daleč smo začuli ropot voza. Prihajal je vedno bliže in ko je smuknil mimo našega

kamijona, se je oglasil Anglež obupno kot glas vpijočega v puščavi: »Treviso!«

»No,« je bil odgovor iz teme »altra direzione!« In naš sofer je zopet sedel k volanti, zahreščalo je pod nami, avtomobil se je obračal v smer, odkoder smo prišli. In zdijali smo nazaj proti Pijavi iskati prave poti.

Čez nekaj časa smo zopet obstali. Bili smo nekje, na neznanim potu kakor prej.

In tako smo vozari semtertje tri debele ure, preden smo zopet našli pravo pot proti Trevisu.

Vselej pa, ko smo obstali, se je odigral isti prizor. Sofer je izstopil in si zapalil cigareto. In ko je prišlo mimo kako vozilo, je zagobjal svoj: Treviso?...

Če je bil odgovor: Si! smo šli naprej, če je rekel: No! smo šli nazaj, da najdemo pravo pot.

To se je ponavljalo do poldvanajste ure zvečer. Počasi so se začele od daleč svetlikati brljave luči, zaslitili smo z veseljem v srcu in v želodu, da se bližamo smotru, katerega smo si bili stavili v Trstu že jutraj ob desetih.

Ob tri četrti na polnoči smo se ustavili pred razsvetljeno hišo!

Ko smo izstopili, sem takoj naletel na našega zaščitnika in poveljnika gospoda Mac Farlena. Vprašal sem ga, kje smo, in hotel sem vedeti, kaj pomeni hiša z razsvetljenimi okni. Povedal mi je, da je za ta dan pot končana, ker smo v Trevisu, in da je hiša z razsvetljenimi okni angleška vojašnica, kjer bomo ta večer prenočili.

(Dalje.)